

ASKERÎ CEZA KANUNU UYGULAMASINDA SİLAH KAVRAMI*

Doç. Dr. Olgun DEĞİRMENÇİ**

Makalenin Geldiği Tarih: 02.12.2015 **Kabul Tarihi:** 21.12.2015

* Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK-ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.

** TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Öğretim Üyesi.

ÖZ

Suçun unsuru veya nitelikli hâli olarak silah, 5237 sayılı TCK'nın 6'ncı maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre; Silah deyiminden; 1. Ateşli silahlar, 2. Patlayıcı maddeler, 3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet, 4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler, 5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler anlaşılmaktadır. Askerî Ceza Kanununda düzenlenen silah kavramı, Türk Ceza Kanunundakinden biraz farklıdır. Çalışmamızda Askerî Ceza Kanununda suçun unsuru veya nitelikli hâli olarak düzenlenen silah kavramı açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: Silah, Askerî Suç, Askerî Ceza Kanunu, Nitelikli Hâl, Suçun Unsuru.

THE NOTION OF WEAPON IN THE PRACTICE
OF MILITARY CRIMINAL CODE

ABSTRACT

Weapon as an element and qualified circumstance of any crime is described under 6th article of Turkish Criminal Code numbered 5237. According to this rule, the Notion of arm is understood 1) Fire guns, 2) Explosives, 3) All kinds of cutting, piercing or injuring instrument used for to attack or defense oneself, 4) Other instruments which are suitable to use in attack or defense although actually not manufactured for this purpose, 5) Burning, corrosive, harmful, suffocating, toxic nuclear, radioactive, chemical and biological substances which cause unrecoverable disease. The Notion of weapon regulated Turkish Military Criminal Code is slightly different from one regulated Turkish Criminal Code. In our study, the notion of weapon regulated in Turkish Military Criminal Code as an element and qualified circumstance of any crime will describe.

Keywords: Weapon, Military Crime, Military Criminal Code, Qualified Circumstance, The Element of Crime.

GİRİŞ

Ceza kanunlarında silaha, somut olayda kullanılış biçimi, suç ile korunan hukuki yarar üzerinde tehlike yaratmaya elverişli olması, mağdurun direncini kırması, faile suçu işlerken avantaj sağlaması gibi hususlar göz önüne alınmak suretiyle bazen suçun unsuru bazen de nitelikli hâli olarak yer verilmiştir.^[1] Ceza kanunlarında yer verilen silah, her ne kadar kanun koyucu tarafından kendisine normatif anlam yüklense de, günlük konuşma dilinde de kullanılan ve bu noktada birden fazla anlamlı bir terimdir.^[2] Bu bağlamda ilgili terimin anlamının ortaya konulması, sınırlarının çizilmesi bir yorum faaliyetine ihtiyaç duymaktadır.

Kanunun lafzi yorumundan anlamlar çıkarmak, özellikle ceza hukuku gibi kişinin temel hak ve özgürlükleri ile doğrudan ilintili olan bir bilim dalı için tehlikeler teşkil etmektedir. Bundan dolayı kanun koyucu mülga 765 sayılı TCK'nın 189'uncu maddesinde, nitelikli hâl oluşturan durumlarda silah kavramının yetersiz de olsa sınırlarını belirlemeye çalışmıştır. Düzenlemenin yetersizliği, uygulamada yaşanan bazı sorunlar 189'uncu maddede değişikliğe gidilmesine neden olmuştur. Değişiklik sonrasında da, Yargıtay uygulamasında suçta kullanılan bazı aletlerin niçin silah sayıldığı, bazılarının ise niçin silah kavramı içerisinde değerlendirilmediğine ilişkin ölçüt verilmeden, somut olay bazında silah kavramının anlamlandırıldığını görmekteyiz.

5237 sayılı TCK'nın 6'ncı maddesi ile birkaç istisna dışında, TCK'nın 189'uncu maddesine paralel şekilde bir silah belirlemesi yapılmıştır. 5237 sayılı TCK'da yer alan silah kavramının, Yargıtay uygulamaları ve öğretilerdeki görüşler göz önüne alınarak sınırlarının çizilmesi, kavrama anlam verilmesi, özel bir ceza kanunu olan Askerî Ceza Kanunu'nda yer alan “*silahlı*”, “*silah veya tehlikeli alet*”, “*silahla*” terimlerinin anlamlandırılması için elzemdir.

Çalışmamızda öncelikle kavram olarak silaha yer verilecek, sonrasında ise Türk Ceza Kanunu ve Yargıtay uygulamalarında silahtan ne anlaşıldığı belirlenmeye çalışılacaktır. II numaralı başlık altında yapılan belirlemeler, kısım AsCK'nın uygulanmasında silah ve silah merkezli terimlerin sınırlarının

[1] **TEZCAN**, Durmuş – **ERDEM**, Mustafa Ruhan – **ÖNOK**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Güncellenmiş 12. Baskı, Ankara 2015, s. 231; **ARTUK**, Mehmet Emin – **GÖKCEN**, Ahmet – **YENİDÜNYA**, Ahmet Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 10. Baskı, Ankara 2010, s. 242; **CİHAN**, Erol, Cebir Kullanma Cürmü (TCK. m. 188), İstanbul 1978, s. 158, 159

[2] **KEÇELİOĞLU**, Elvan, “Ceza Hukukunda İçtihadın Sınırı, Yorum ve Kıyas”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 3, Sa. 11, Ekim 2012, s. 88.

belirlenmesinde kullanılacak ve AsCK'da yer alan terimlerin anlamları Askerî Yargıtay uygulamaları ışığında ortaya konulacaktır.

I. KAVRAM OLARAK SİLAH

Silah, günlük konuşma dilinde farklı anlamlara gelen bir sözcüktür. Günlük konuşma dilinde silah dendiğinde çoğu zaman ateşli silah akla gelse de, Türkçe Sözlükte^[3] ve hukuk dilinde silah, ateşli silahı da içine alacak şekilde daha geniş kapsamlı değerlendirilmektedir.

Silah, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik^[4]'in 2'nci maddesinde “*uzaktan veya yakından canlıları öldürebilen, yaralayan, etkisiz bırakan, canlı organizmaları hasta eden, cansızları parçalayan veya yok eden, ruhsata tabi araç ve aletlerin tümü*” şeklinde tanımlanmıştır.

Hukuk sözlüğünde silah ise “savunma veya saldırma amacı ile kullanılan araç” şeklinde tanımlanmakta, ceza hukukundaki tanımlaması bakımından ise aşağıda detayları verilen 765 sayılı TCK'nın 189'uncu maddesinde yer alan silah gruplarına müracaat edilmektedir.^[5]

Ceza hukuku öğretisinde de silahın tanımı yapılmaktadır. Bu kapsamda; “...somut olayda objektif niteliğine ve kullanma biçimine göre önemli yaralanmaya yol açabilen saldırı ve savunmaya yarayan her türlü teknik araçtır.” şeklinde tanımlanmaktadır.^[6] Ceza hukukunda yasal mevzuattan yola çıkıldığında, silaha ilişkin bir tanım yapılmadığı, buna karşılık uygulama bakımından silah sayılan hususlara özellikleri belirtilmek suretiyle yer verildiği görülmektedir. Kavramsal olarak silaha giriş yapıldıktan sonra, AsCK uygulaması bakımından da önem taşıyan TCK bakımından silahın sınırları çizilmelidir.

[3] Güncel Türkçe Sözlükte silahın üç anlamı bulunmaktadır. Birinci anlamda; “*Savunmak ve saldırmak amacıyla kullanılan araç*”, ikinci anlamda; “*Savunmak veya saldırmak için kullanılan nesne, etken araç*”, üçüncü anlamda ise “*Bir konuda etkili her şey*” şeklinde kullanılmaktadır. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.565c0d5163fa88.95466962, Erişim Tarihi: 24 Kasım 2015. Özellikle ilk iki anlamında, hukuksal anlama da yaklaştığı ifade edilebilir.

[4] 1.6.1991 tarihli ve 20888 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

[5] YILMAZ, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara 1996, s. 729.

[6] TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s. 231.

II. TÜRK CEZA KANUNU VE YARGITAY UYGULAMASINDA SİLÂH

A. 765 Sayılı TCK Uygulamasında Silah

Mülga 765 sayılı TCK'da unsur veya nitelikli hâl olduğu dikkate alınmaksızın, tüm suçlar bakımından geçerli silah kavramına ilişkin bir tanım yer almamaktadır. Kanun'un 189'uncu maddesinde, suçun nitelikli hâli olarak silah kavramına yer verildiği durumlarda uygulanacak bir hüküm yer almaktaydı. 10 Haziran 1949 tarih ve 5435 sayılı Kanun ile 189'uncu maddede kapsamlı bir değişiklik yapılmıştır.^[7] Değişikliğin gerekçesi; "...cürümde kullanılan ve cezanın ağırlaştırılması sebebi sayılan silâhların..." tamamıyla maddede yer almamasından dolayı "... aynı derecede suç işlemeye elverişli silâhlardan birinin maddede yazılmış, değerinin ise söylenmemiş olmasından dolayı bunları kullanan suçluların farklı ceza görmeleri..." şeklinde belirtilmiştir.^[8]

Değişiklikten önce maddede yapılan sınırlı sayımdan dolayı^[9], aynı derecede suç işlemeye elverişli olan silahların bazıları bakımından nitelikli hâlin uygulanması, bazıları bakımından ise uygulanamamasından dolayı ceza adaletsizliği doğmaktaydı.^[10]

189'uncu madde, silâhın, suçun nitelik hâli olduğu durumda uygulanabilecektir. Bu husus, madde metninde açıkça belirtilmişti. Silâhın, suçun unsuru olduğu durumlarda, uygulanabilecek bir tanım maddesi bulunmamaktaydı. Başka bir anlatımla, suçun unsuru olarak silâha yer verildiği düzenlemeler için

[7] 765 sayılı TCK'da silâhın yer aldığı 189, 264, 265 ve 549'uncu maddeleri, kişilerin hayatına ve vücut bütünlüğüne, kamunun güvenliğine karşı işlenen suçlarda genel önlemeyi sağlayacak yeterlilikte olup olmadığı kurulan bir komisyona incelettirilmiştir. Komisyon, TCK'nın silâha ve bıçağa ilişkin hükümler ihtiva eden maddelerinin, karşılaştırmalı hukuktaki düzenlemeleri de ele alarak, esaslı biçimde değiştirilmesi, suçun unsuru veya nitelikli hâli olan silâh kavramı ile buna giren aletlerin kesin şekilde tarif edilmeleri, taşınması izne bağlı olan silahların da yasak silâh listesine sokulması ve cezaların artırılması gerekliliğini ifade etmiştir. (Bkz. **GÖZÜBÜYÜK**, Abdullah Pulat, "Silah ve Silâh Sayılan Aletlere Dair Temyiz İçtihatlarının Tahlili", Ankara Barosu Dergisi, 1955, Sayı 6, s. 404, 405).

[8] **SAVAŞ**, Vural – **MOLLAMAHMUTOĞLU**, Sadık, Türk Ceza Kanununun Yorumu, 2. Cilt, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995, s.1764.

[9] Değişiklikten önceki metin şu şekildedir;

"Kanunun tatbikinde silâh, bir cürümün esbabı müşeddidesini teşkil ettiği takdirde kanunda hilâfi yazılı olmadıkça silah tabirinden maksat; 1. Şişli baston ve buna benzer gizli silâhlardan, 2. Aleltilak ateş çıkaran aletlerden, 3. Bunlardan maada cebir ve tehdit için taşınan bıçak, kama vs. aletlerden ibarettir."

[10] Düzenlemenin yarattığı adil olmayan sonuçlara Yargıtay CGK'NIN 14.1.1985, 2-393/5 sayılı kararında da işaret edilmiştir. Karar için bkz. **SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU**, s. 1765 – 1767.

kanun koyucu silâh kavramını tanımlamamış, bir aletin suçun unsuru silah sayılıp sayılmaması hâkimin takdirine bırakılmıştır.^[11] Yargıtay da, 5 Temmuz 1965 tarihli bir İçtihadı Birleştirme Kararında aynı hususa değinmiştir.^[12]

189'uncu maddede silâh, dört bent halinde, her bir bentte ortak özellikleri gösterilmek suretiyle sayma şeklinde belirtilmiştir.^[13] Bunlar;

a. Ateşli Silahlar; Bu silahlar saldırı ve savunma amaçlı yapılmış ve bu amaçla da kullanılmaktadır. TCK'da ateşli silahlara ilişkin bir tanım bulunmamasına rağmen, Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmelik'in^[14] 2'nci maddesinin (e) fıkrasında ateşli silah; “*Mermi çekirdeği veya saçma tabir*

[11] **SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU**, s. 1763; **ERDEM**, Mustafa Ruhan, “Türk Ceza Kanununda Silah”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VII, Sa. 1-2, Haziran – Aralık 2003, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/7_tam.pdf, Erişim Tarihi: 11.08.2015, s. 2 (Numaralandırma alınan çıktı üzerinden yapılmıştır).

[12] “*Türk Ceza Kanunu 189'uncu maddesinde Ceza Kanununun uygulanmasında yalnız cezanın artırılmasını gerektiren silâhi tarif etmiş, 264, 265 ve 549 uncu maddelerini zımnen değiştiren Ateşli Silahlar ve Bıçaklara dair 6136 sayılı Kanun ise yasak sayılan silahları niteliklerini belirtmek suretiyle göstermiştir. Bu itibarla 466 ncı maddedeki (unsur – silâh) kavramını belirtmek bakımından Türk Ceza Kanununun 189 uncu maddesiyle Ateşli Silahlar ve Bıçaklara Dair Kanunun hükümlerinden yararlanmak imkânı hâsıl olmamıştır./ Yasama organı 466 ncı maddedeki unsur – silâhtan neyi kasdettiğini açıklamadan kaçınmış, bunu her olayda hâkimin inceleyip takdir etmesini uygun bulmuştur. 466 ncı madde (korkutmak) unsuru ile manalandırmak gerekir. Kavgada bir kimsenin, başkasını korkutmak için kullandığı aletin, objektif ölçülere göre, olağan durumda bir kimseyi, korkutabilecek bir nitelikte olup olmadığı aranmalıdır. Eğer kavgada çekilen alet karşısındaki korkutabilecek nitelikte ise bu maddede söz konusu edilen unsur silahlardan sayılmalıdır. Kavgada katılanların çok cesur veya çok korkak bulunmaları hükme etkili olmaz. Çekilen ve kullanılan aletin normal bir kimseyi korkutabilecek nitelikte ve yeterlikte olması lazımdır./ sonuç; Türk Ceza Kanununun 466 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında söz konusu edilen (kavgada korkutmak için silah çekme) suçunun unsuru olan (silah) anlamına, afaki ölçülere göre, olağan durumda bir kimseyi korkutabilecek nitelikte ve yeterlikteki aracın dâhil olduğuna, her olayda bu hususun hâkim tarafından takdir edilmesi gerektiğine içtihat aykırılığının bu suretle giderilmesine birinci görüşmede üçte iki çoğunluk sağlanamadığından ikinci görüşmede bazır bulunanların mutlak çoğunluğu ile 5 Temmuz 1965 tarihinde karar verildi.” (Yargıtay İBK Kararı, 5.7.1965, 2/4; Ankara Barosu Dergisi, 1965, Sayı 5, s. 592).*

[13] Diğer bir tasnif ise silah kavramını gerçek veya gerçek olmayan silah şeklinde ayırmaktadır. “*Silah kavramı, gerçek olan silah, gerçek olmayan silah ayrımı ile inceleme konusu yapılmaktadır./ Ateş eden ve şahsa, niteliği gereği zarar verici bulunan bütün diğer silahlar, gerçek silah kavramının kapsamına girerler.../ Genel olarak saldırı veya savunmaya elverişli aletler ise, gerçek olmayan silahlar kapsamına girerler.” (ÇINAR, Ali Rıza, Tehdit Suçu, Ankara 2002, s. 118).*

Başka bir tasnif ve ateşli silahların tasnifi için bkz. **GÖÇER**, Serdar, “Silah Kavramı ve Hukuki İncelemesi”, www.toplumsalbilinc.org/forum/index.php?topic=8673.0, Erişim Tarihi: 01 Kasım 2015.

[14] 1 Haziran 1991 tarih ve 20888 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

edilen özel şekil ve nitelikteki maddeleri, barut gazı veya bu neviden patlayıcı ve itici güç ile uzak mesafelere kadar atabilen silahlar... şeklinde tanımlanmıştır. 5435 sayılı Kanun'un gerekçesinde ise ateşli silah, “*ateş çıkaran her türlü silâh*” şeklinde tanımlanmıştır.

Ateşli silahlar ifadesi ile harp tüfekleri, tabancalar, çifteler ve ateş çıkaran sair her türlü aletlerin anlaşılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu kapsamda tetik tertibatı ile harekete geçirildiğinde attığı mermi ya da diğer nesnelere dolayı ateş çıkarması söz konusu aletlerin ayırt edici özelliği sayılmaktadır.^[15]

b. Patlayıcı maddeler; “*dinamit, dinamit mürekkebatı veya diğer patlayıcı maddelerdir*”.^[16] Patlayıcı maddelerin ne olduğuna ilişkin detaylı bir düzenleme ne Kanun metninde ne de gerekçesinde bulunmamaktadır. Kavramın anlamını belirlemek açısından Tekel Dışı Bırakılan Patlayıcı Maddelerle Av Malzemesi ve Benzerlerinin Üretimi, İthali, Taşınması, Saklanması, Depolanması, Satışı, Kullanılması, Yok Edilmesi, Denetlenmesi Usul ve Esaslarına İlişkin Tüzük^[17] ve Tehlikeli Maddelerin Karayoluyla Taşınması Hakkında Yönetmelik'te yer alan, patlayıcı madde tanımına müracaat etmek gereklidir. Her ne kadar Yönetmelikte yer alan kavram, sadece taşınması sırasında yarattığı tehlike göz önüne alarak tanımlanmış ise de, kanaatimizce patlayıcı madde kavramının sınırlarının belirlenmesi açısından önemlidir. Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde patlayıcı madde, Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşmasının^[18] 2'nci Bölüm 2.1'de ifade edilen maddeler şeklinde tanımlanmaktadır. Anlaşmanın ilgili maddesinde patlayıcı maddeler; “*Çevreye hasar verebilecek bir hızda, sıcaklıkta ve basınçta, kimyasal tepkimeler sonucu gazlar oluşturabilen, katı veya sıvı maddeler (veya madde karışımları)*”; piroteknik maddeler; “*Patlayıcı olmayan ve kendine yeterli, ekzotermik kimyasal tepkimeler sonucu ısı, ışık, ses, gaz veya duman veya bunların bir karışımı biçiminde etki vermek üzere tasarlanmış maddeler veya madde karışımları*”; patlayıcı nesnelere; “*bir veya birden fazla patlayıcı veya piroteknik madde içeren nesnelere*” ve son olarak “*Patlama yoluyla pratik bir etki veya bir piroteknik etki oluşturmak üzere imal*

[15] SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1763.

[16] 5435 sayılı Kanun gerekçesi; Bkz. SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1764.

[17] 14.8.1987 tarih ve 87/12028 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile çıkarılmıştır. 29.9.1987 tarih ve 19589 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Söz konusu Tüzük, patlayıcı maddeleri 10 bent halinde, piroteknik mamulleri ise 6 bent halinde saymıştır. Gerek patlayıcı maddeler gerekse de piroteknik maddeler, patlayıcı madde kapsamında değerlendirilmelidir.

[18] 30 Eylül 1957 tarihinde Birleşmiş Milletler nezdinde imzalanan bir anlaşmadır. Anlaşma hakkında detaylı bilgi için bkz. BEZGİNLİ, Hakan – KÖKSAL, Tunay, Karayolu Taşımacılık Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2013, 533 vd.

edilmiş ve yukarıda söz edilmeyen maddeler ve nesnelere” şeklinde tanımlanmıştır.^[19] Dolayısıyla patlayıcı madde ifadesine patlayıcı maddeler, piroteknik maddeler ve bunlara özgü etki oluşturmak üzere imal edilmiş diğer maddeler girmektedir.

c. Saldırı ve savunmada kullanılan her türlü kesici, delici veya bereleyici aletler; 765 sayılı Kanun uygulamasında en çok tartışmalara neden olan silah grubudur. Bu bent, 5435 sayılı Kanunun kabulü esnasında yürürlükte olan Fransız Ceza Kanunu’nun 101’nci maddesinden hemen hemen aynen alınmıştır.^[20]

5435 sayılı Kanun’un gerekçesine göre; “*Tasarının üç sayılı bendinde yazılı ve tecavüz ve müdafaada kullanılan silahlardan her türlü aletler, saldırma, kama ve her nevi bıçaklar ve çakıları ve yine bunlar gibi kesici olan ustura ve jiletler ve delici aletler, şişli bastonlar, şişleri ve uçları sivriltilmiş demir çubukları, büyük çivileri ve hülâsa batmaya, delmeye yarayan bütün aletler ve Amerikan yumruğu, ustura, topuz ve matrak gibi taarruz için hazırlanmış aletleri ifade eder.*”^[21]

Saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli olan silahların, saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış veya edinilmiş olması zorunluluğu bulunmayıp, “saldırı veya savunmaya elverişli” olması gerekli ve yeterlidir.^[22] Bu noktadan hareketle, saldırı ve savunmaya elverişli olmayan bir aletin, fiilen saldırı veya savunmada kullanılması da, söz konusu aletin silah olarak kabul edilmesi için

[19] Avrupa Ekonomik Komisyonu İç Ulaştırma Komitesi, ADR Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığın İlişkin Avrupa Anlaşması, C.1, s. 113; http://www.kugm.gov.tr/BLSM_WIYS/TMKDG/tr/Mevzuat/sozlesmeler/20130304_152440_64574_1_64896.pdf, Erişim Tarihi: 24 Kasım 2015.

[20] Fransız Ceza Kanunu madde 101;

“Silah tabiri bütün kesici, delici veya bereleyici aletleri veya edevatı ve makineleri ifade eder./ Bıçaklar ve çakılar, basit bastonlar, öldürme, yaralama ve döğmede kullanıldıkları takdirde silah sayılır.” (GÖZÜBÜYÜK, s. 407).

[21] SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1763; GÖZÜBÜYÜK, s. 407.

“Madde, Cebir ve tehdit için taşınan bıçak, kama vesair aletleri de silâh saymıştır. Bu ifade, tabrikatta maksat dışı telakkilere yol açmıştır. Bilhassa taşınan tabiri bu maddenin yanlış anlaşılmasını mucip olmuştur. 189 uncu maddenin yeni teklif edilen metni, tecavüz ve müdafaada kullanılan aletleri silâh saymaktadır. Daha doğru bir ifade ile, bir aletin bu maddeye silâh sayılabilmesi için tecavüz ve müdafaaya, mahiyeti itibarıyla elverişli olması gerekir. Kullanılan tabiri, burada, tecavüze yarar, müdafaaya elverişli manasını ifade eder. Tecavüzde kullanılan alet, tecavüze yarar mahiyette değilse, bu maddeye göre silâh sayılmaz./ Bir aletin tecavüzde kullanılabilir, müdafaaya elverişli olup olmadığı, fiilen işleniş tarzına, bilirkişi raporuna göre hâkim tarafından takdir edilecek hususlardandır./ Madde, bıçak, kama, vesair alet, yerine daha ilmi ve daha umumi olarak ‘kesici, delici, bereleyici’ tabirlerini ihtiva etmektedir.” (Meclis Adalet Komisyonu Raporu, GÖZÜBÜYÜK, s. 408, 409).

[22] SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1764.

yeterli olmayacağı söylenebilir.^[23] Başka bir anlatımla saldırı ve savunmada kullanılan aletin silah sayılıp sayılmayacağı noktasında göz önüne alınacak ölçüt, aletin soyut olarak kullanılması değil, suçu işlemeye elverişli olmasıdır. Ayrıca suçu işlemeye elverişli aletin, saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak üretilip üretilmediği dikkate alınmaksızın saldırıda veya savunmada kullanılması da gereklidir.^[24] Burada yer alan kullanma ifadesini, teşebbüsü de içine alacak şekilde geniş yorumlamak gereklidir.

5435 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonra Yargıtay'ın bazı kararlarında, silâh kavramının sınırlarını belirlemede “*tecavüz veya müdafaaada kullanılması mutad olan alet*” ölçütünün de kullanıldığı görülmektedir. Bu ölçüt, aslen Kanunda yer almayan ve içtihat vasıtasıyla uygulamaya dâhil edilmiş bir ölçüttür. Söz konusu ölçüt öğretilde eleştirilmiş ve gerek 5435 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikten sonraki metine gerekse de ilgili düzenlemenin alındığı Fransız CK'nın 101'nci maddesi ile Fransız mahkemelerinin uygulamalarına aykırı olduğu belirtilmiştir.^[25]

ç. Yakıcı, Aşındırıcı, Yaralayıcı Eczalar veya Diğer Her Türü Zehirler ve Boğucu, Kör Edici Gazlar: 189'uncu maddenin 4'üncü bendinde yer alan söz konusu silahlar, vahim tesirleri bakımından cezayı artırıcı nitelikte kabul edilmiştir.^[26] Bu bent, İtalyan Ceza Kanunu'nun 585'nci maddesinden aynen alınmıştır.^[27]

[23] “*Ceza artırma sebebi olarak bir şeyin silah sayılabilmesi için, onun saldırma veya savunmada kullanılmak üzere yapılması veya saldırma veya savunmada kullanıla gelmekte olması şart bulunmayıp yalnız o şeyin, suçta kullanılmış bulunması ve aynı zamanda kesici, delici veya bereleyici diğer niteliğini kapsamaması gerekmektedir.*” (Yargıtay CGK, 10.12.1962, 45/; Karar için bkz. EREM, Faruk, Ceza Hukuku Hususi Hükümler, C. 2, Ankara 1968, s. 293).

[24] ÖZBEK, Veli Özer, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı Genel Hükümler (Madde 1- 75), 3. Baskı, C. 1, Ankara 2006, s. 203; GÖZÜBÜYÜK, s. 409; EREM, s. 293; PARLAR, Ali – HATİPOĞLU, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, 1. Cilt, 2. Baskı, Ankara 2008, s. 114.

“*Bir şeyin silah sayılması için, saldırma veya savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılması şart değildir. Yalnız, o aletin bir olayda; saldırı veya savunmada kullanılması ve aynı zamanda kesici, delici veya bereleyici aletlerden olması gerekir. Suçta kullanılan lenye demirinin sağlam ve muhkem olması, bereleyici özelliğinin tecavüzde kullanılması, vurulduğunda silah etkisi yaratması ve mağdurdaki yaranın niteliği nazara alındığında silah olarak kabulü...*” (Yargıtay CGK, 01.03.1993-4-23/44; CENTEL, Nur – ZAFER, Hamide – ÇAKMUT, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, C. I, 2. Bası, İstanbul 2011, s. 147, dn. 120).

[25] GÖZÜBÜYÜK, s. 409.

[26] 5435 sayılı Kanun gerekçesi.

[27] GÖZÜBÜYÜK, s. 407; SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1764.

765 sayılı Kanun zamanındaki uygulamaya bakıldığında Yargıtay levye demirini^[28], çekici^[29], bijon anahtarı^[30], çelik cop^[31], demir kilo^[32], orak^[33], tornavida^[34], ekmek bıçağı^[35] silahtan sayılmış, buna karşılık özel olarak hazırlanmadığı için çivili tahta^[36], özel olarak kırılmak suretiyle silah yerine getirilmediği için bira şişesi^[37], yemek çatalı^[38] silahtan sayılmamıştır. Söz konusu örnekler çoğaltılabilir.^[39] Yargıtay'ın 765 sayılı Kanun zamanındaki uygulamalarına bakıldığında, silah olarak kullanılan aletin özel olarak hazırlanıp hazırlanmadığı ve “*taarruz ve savunmada kullanılması mutad olan*” alet olup olmadığı ölçütlerinden hareket etmesi, farklı uygulamaların sebebi olarak görülebilir. Kanaatimizce ikinci husus ise Kanun metninde yer alan “*kesici, delici veya bereleyici*” özellikleri sınırlı sayıda kabul etmesi, bunun dışındaki özelliklere sahip aletlerin, örneğin ezici, silah olarak kabul edilmemesi yönünde eğilim sergilenmesidir. Yargıtay'ın söz konusu uygulaması, 5435 sayılı Kanun sonrasında, özellikle 5435 sayılı Kanunu hazırlayan uzmanlar tarafından da eleştirilmiştir.^[40] Yargıtay bazı eleştirilen kararlarını, aşağıda da değineceğimiz üzere 5237 sayılı Kanunda yer alan ifade farklılığından hareketle düzeltmiştir.

Son olarak TCK'nın 189'uncu maddesinde değişiklik yapan 5435 sayılı Kanun'un 1988 tarih ve 3506 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılmış olması, TCK'nın 189'uncu maddesinin de yürürlükten kaldırıldığı görüşlerinin ileri sürülmesine neden olmuştur. Yargıtay önce verdiği kararlarında, TCK m.

[28] Yargıtay 4.CD., 13.12.1983, 6186/6594, Bkz. SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1768; Yargıtay CGK, 12.4.1993, 4-87/8.

[29] Yargıtay 2.CD., 5.11.1981, 6635/7224, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1768.

[30] Yargıtay 2.CD., 5.2.1991, 346/1280, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1769.

[31] Yargıtay 2.CD., 5.2.1991, 346/1280, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1769.

[32] Yargıtay 2.CD., 18.9.1990, 7965/9127, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1769.

[33] Yargıtay 4.CD., 14.11.1989, 6591/6961, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1769.

[34] Yargıtay 4.CD., 3.11.1989, 5706/5710, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1769.

[35] Yargıtay 2.CD., 19.10.1989, 8715/9089, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1769.

[36] Yargıtay 2.CD., 7.4.1982, 1896/1973, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1768.

[37] Yargıtay 2.CD., 1.4.1982, 1810/1864, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1768.

[38] Yargıtay 2.CD., 20.10.1981, 6576/6864, SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1768.

[39] Örnekler için bkz. ERDEM, s. 10, 11; SAVAŞ – MOLLAMAHMUTOĞLU, s. 1767- 1778.

[40] GÖZÜBÜYÜK, s. 409.

189'un yürürlükten kaldırıldığını belirtmiş iken^[41], sonradan verdiği kararlarında yürürlükte olduğunu ifade etmiştir.^[42]

B. 5237 Sayılı TCK Uygulamasında Silah

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu incelendiğinde, “*silah*” kavramının suçun bazen unsuru, bazen de nitelikli hâlini oluşturduğu görülmektedir. Örneğin TCK 214/2’de düzenlenen ve 1’inci fıkradaki “suç işlemeye tahrik” suçundan farklı olan^[43], “*halkı birbirini öldürmeye tahrik*” suçunda, halkın bir kısmının silahlandırılması gerektiğinden dolayı silah unsur olarak kabul edilecektir. Bunun yanı sıra TCK m. 170/1-c’de seçimlik hareketlerden birinin silahla ateş etmek olmasından; TCK m. 297’de suçun oluşması için infaz kurumu veya tutukevine sokulması veya bulundurulması gereken eşyalardan birinin silah olmasından; 314’te düzenlenen silahlı örgüt suçunda, örgütün silahlı olması gerektiğinden^[44]; m. 303’te düşman devletin yanında Türkiye Cumhuriyeti Devletine karşı girişilen mücadelenin silahlı olması gerektiğinden; m. 313’te tahrikin silahlı bir isyana yönelik olmasından; m. 315’te, silahlı örgüte temin edilen, nakledilen veya depolanan şeyin silah olması gerektiğinden; m. 320’de seçimlik hareketlerden birinin vatandaşın silahlandırılması olduğundan, silah suçun unsuru olarak değerlendirilmiştir.

Bunun yanı sıra TCK’da birçok maddede silah, suçun nitelikli hâli olarak düzenlenmiştir. Örneğin TCK m. 86/3-e, TCK m. 102/3-d, TCK m. 103/4, TCK m. 106/2-a, TCK m. 109/3-a, TCK m. 119/1-a, TCK m. 149/1-a, TCK m. 152/2-c, TCK m. 213/2, TCK m. 220/3, TCK m. 265/4, TCK m. 292/3’te silah, suçun nitelikli hâli olarak düzenlenmiştir. Silahın suçun nitelikli hâli olarak düzenlendiği durumlarda Kanun Koyucunun genellikle “*silahla*” veya “*silah kullanmak suretiyle*” (TCK m. 103/4) ifadelerine yer verdiği görülmektedir. İstisnai bir durum olarak TCK m. 152/2-c’de silahın çeşidine yer verilmiş ve “*nükleer, biyolojik ve kimyasal silah kullanarak*” ifadesi ile silah türleri arasında ayırım yapılmıştır.

[41] Yargıtay 4. CD., 21.6.1991, 2956/4226; Yargıtay Kararları Dergisi Ekim 1991, s. 1581 vd.; Karar bilgileri için ayrıca bkz. **ERDEM**, s. 2.

[42] Yargıtay 2. CD., 23.2.2993, 1506/2226; Yargıtay Kararları Dergisi, mart 1993, s. 455; Karar bilgileri için bkz. **ERDEM**, s. 2.

[43] **GÖKCEN**, Ahmet, “Kamu Barışına Karşı Suçlar (m. 213-222)”, www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/118.doc, Erişim Tarihi: 20.11.2015.

[44] **SONAY EVİK**, Vesile, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, özel Sayı, Prof.Dr.Nur Centel’e Armağan, Y. 2013, DC. 19, s. 675.

5237 sayılı Kanun 6'ncı maddesinde Kanun'un uygulaması bakımından silahı tanımlamıştır. Tanıma bakıldığında büyük ölçüde TCK m. 189'un esas alındığı görülmektedir. 5237 sayılı Kanun gelişen teknolojiyi dikkate alarak nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddelere de yer vermiştir. İkinci bir farklılık olarak saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile, fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli şeyler de silah kavramının içinde değerlendirilmiştir.^[45] Dolayısıyla 765 sayılı Kanun zamanında farklı uygulamalara sebebiyet veren silahın saldırıda veya savunmada kullanılması mutad olan silah olması veya "kesici, delici veya bereleyici" olmasının aranması hususlarına son verilmiştir. TCK'nın 6'ncı maddesinde yer alan tanım, 765 sayılı Kanun'un 189'uncu maddesinden farklı olarak sadece nitelikli hâl olan durumlarda değil, unsur ve nitelikli hâl olan tüm durumlarda uygulama alanı bulabilecektir.

Türk Ceza Kanunu'nun 6'ncı maddesinde silaha ilişkin genel bir tanım verilmemekte, 5 grupta belirtilmek suretiyle silah türleri düzenlenmektedir. Ancak 4'ncü bentte yer alan durum, kapsama alanı itibarıyla bir tanıma yaklaşacak niteliktedir. Maddede yer alan ilk üç grup; 765 sayılı Kanun'un 189'uncu maddesinin sadeleştirilmiş şeklidir. 4'ncü grup maddeye yeni eklenmiştir. 5'nci grupta ise tehlikeli eczalar, gazlar ve zehirler yer almakta olup, 189'uncu maddeye "nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler" ilave edilmiş, "yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı" demek suretiyle, nükleer, radyoaktif, kimyasal ve biyolojik maddelerin nitelikleri belirlenmiştir. İlk üç gruba ve tehlikeli eczalara yukarıda yer verildiğinden dolayı, bu başlık altında "*saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler*" ifadesi ile "nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler" açıklanmaya çalışılacaktır.

TCK m. 6/f-2'ye göre, saldırı veya savunma amaçlı yapılmamış olsa, mutad olarak saldırı ve savunmada kullanılan bir alet niteliği taşımasa bile saldırı veya savunmada kullanılmaya elverişli olan her türlü şey silah olarak kabul edilecektir.^[46] Söz konusu nesnenin, kesici, delici veya bereleyici niteliğe sahip olması silah olarak kabulünü gerektireceği gibi farklı özelliklere sahip olması da, örneğin ezici, silah olarak kabulünü engellemeyecektir. Kanun, söz konusu bentte, daha önce uygulamada yaşanan sıkıntıları aşmak için çok geniş bir silah kategorisi yaratmış ve adeta "torba tanım" şeklinde kullanmıştır. Bu bent kapsamında silahtan bahsedebilmemiz için nesnenin, suçun işlenmesinde kullanılmış olması gereklidir.

[45] ÖZBEK, s. 203; KELEP PEKMEZ, Tuba, AİHM İçtihatları Bağlamında Türk ve Anglo Sakson Hukukunda Kolluğun Silah Kullanma Yetkisi, İstanbul 2015, s. 33.

[46] CENTEL – ZAFER – ÇAKMUT, s. 147; PARLAR – HATİPOĞLU, s. 114

Ülkemizin de 1.11.1984 tarih ve 3070 sayılı Kanun^[47] ile iç hukuka aktardığı “Nükleer Maddelerin Fiziksel Korunması Hakkında Sözleşme”nin 1’inci maddesinde nükleer madde; “*Plutonyum – 238 izotop konsantrasyonu % 80’i aşmayan Plutonyum, Uranyum – 233, Uranyum 233 veya Uranyum 235 izotoplarınınca zenginleştirilmiş Uranyum, yukarıdaki maddelerin bir veya daha fazlasını içeren herhangi bir nükleer madde*” olarak tanımlanmıştır.

Herhangi bir maddenin atom çekirdeğindeki nötronların sayısı, proton sayısına göre oldukça fazla ise; bu tür maddeler kararsız bir yapı göstermekte ve çekirdeğindeki nötronlar alfa, beta, gama gibi çeşitli ışınlar yaymak suretiyle parçalanmaktadırlar. Çevresine bu şekilde ışın saçarak parçalanana maddelere radyoaktif madde denmektedir.^[48]

Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik^[49]’in 4’üncü maddesinde kimyasal madde: “*Doğal halde bulunan, üretilen, herhangi bir işlem sırasında kullanılan veya atıklar da dâhil olmak üzere ortaya çıkan, bizzat üretilmiş olup olmadığına ve piyasaya arz olunup olunmadığına bakılmaksızın her türlü element, bileşik veya karışımları*”^[50],

Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik^[51]’in 4’üncü maddesinde biyolojik etkenler tanımlanmıştır. TCK m. 6 kapsamında biyolojik madde olarak değerlendirdiğimiz biyolojik etkenler: “*herhangi bir enfeksiyona, alerjiye veya zehirlenmeye neden olabilen, genetik olarak değiştirilmiş olanlar da dâhil mikroorganizmaları, hücre kültürlerini ve insan endoparazitlerini*” ifade etmektedir.

Belirtelim ki, nükleer ve radyoaktif maddelerin, gerekli tedbirler alınmadan insanla teması durumunda “*yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, süreklî hastalığa yol açıcı*” etkiler ortaya çıkarken, kimyasal ve biyolojik maddelerin hepsinde söz konusu etkiler ortaya çıkmayacaktır. Hatta bir kısım kimyasal ve biyolojik maddeler, yaşamın her alanında kullanılmaktadır. Örneğin Türklerin Orta Asya’dan itibaren tükettiği kefir, içeriğindeki mikroorganizma nedeniyle

[47] 10.11.1984 tarih ve 18571 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[48] <https://nukleer.wordpress.com/2-radyoaktif-madde-nedir/>, Erişim Tarihi: 20.11.2015.

[49] 12 Ağustos 2013 gün ve 28733 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

[50] Kimyasal silahlar ve özellikle zehirli kimyasallar ile ilgili tanımlar ve detaylı bilgi için bkz. **FIDLER**, David P., “The International Legal Implications of ‘Non-Lethal’ Weapons”, Michigan Journal of International Law, Vol.21, 1999, s. 71

[51] 15 Haziran 2013 gün ve 28678 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

biyolojik bir maddedir.^[52] Kefir, TCK m. 6 anlamında kimyasal silah olabilmesi için “*yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı*” etki göstermelidir.

TCK’da bazı durumlarda silahın nev’ine de işaret edilmiştir. Örneğin TCK m. 170/1-c’de silah suçun unsuru olarak düzenlenmiş ancak “*silahla ateş etme*” ve “*patlayıcı madde kullanma*” açık olarak düzenlendiği için ateş edebilen bir silah veya patlayıcı kullanımı suçu oluşturacaktır.^[53] TCK m. 6’da yer alan ve silah kapsamında değerlendirilen diğer aletlerin kullanımı, suçu oluşturmaya-caktır. Belirtelim ki, Yargıtay, kurusıkı tabancaların kullanılması durumunda TCK m. 170’de yer alan suçun oluşmasını mümkün görmezken^[54], kurusıkı tabancaların, kişilerde korku, kaygı ve panik yaratabilecek nitelik olması, yakın mesafelerde kullanıldığından kişilerin hayatı, sağlığı veya malvarlığı bakımından tehlike doğurması ihtimalinin mevcut olmasından dolayı, kurusıkı tabancaların kullanımında da TCK m. 170’deki suçun diğer şartların varlığı halinde oluşacağı kanaatindeyiz.^[55]

TCK 152/2-c’de ise “*nükleer, biyolojik ve kimyasal silah*” kullanımı nitelikli hâl olarak düzenlendiğinden, her türlü silahın değil sadece nükleer, biyolojik ve kimyasal silahın kullanılması durumunda nitelikli hâl uygulanacaktır.

[52] YÜKSEKDAĞ, Zehra Nur – BEYATLI, Yavuz, “Kefir Mikroflorası ile Laktik Asit Bakterilerinin Metabolik, Antimikrobiyal ve Genetik Özellikleri”, Orta On-Line Mikrobiyoloji Dergisi, Y. 2003, C. 1, S. 2, s. 49-69, www.mikrobiyoloji.org/pdf/702030203.pdf, Erişim Tarihi: 20 Kasım 2015.

[53] Bkz. aynı yönde AKSOY RETORNAZ, Emine Eylem, “Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/2, s. 8; POLAT, Halil, “Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçu ile Bu suçun Diğer Suçlarla İltimarı”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Nisan 2010, Sa.1, s. 142.

[54] “*Silah niteliğinde bulunmayan kurusıkı tabanca ile havaya ateş etme eyleminin 765 sayılı TCK’nın 264/7 ve 5237 sayılı Yasa’nın 170/1-c madde ve fıkrasında tanımlanan, içinde silah ögesi bulunan suç tipine uygun bulunmadığı gözetilmeden sanık hakkında yazılı biçimde mahkumiyet hükmü kurulması*” (Yargıtay 8. CD., 29.11.2006, 4460/8684).

“*Dairemizin ibbarnamede belirtilen 01/06/2006 gün 2005/2722 esas ve 2006/4881 karar sayılı ilamında; silah niteliğinde bulunmayan kurusıkı tabanca ile havaya ateş etme eyleminin 765 sayılı TCK’nın 264/7 ve 5237 sayılı TCK’nın 170/1-c madde ve fıkrasında tanımlanan, içinde silah ögesi bulunan suç tipine uygun bulunmadığı açıklanmıştır.*” (Yargıtay 8. CD., 22.2.2007, 1043/1481).

[55] “*Bu itibarla, ‘kurusıkı tabanca’nın elverişli silah niteliği taşıyıp taşımadığını, somut bir suçla bağlantılı olarak değerlendirmek gerekir.*” (ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, 3. Bası, Ankara 2006, s. 107); POLAT, s. 143; ARTUK, Mehmet Emin – GÖKÇEN, Ahmet – YENİDÜNYA, Ahmet Caner, TCK Şerhi, Ankara 2015, C. I, s. 85.

Yargıtay CGK, 5237 sayılı Kanun zamanında vermiş olduğu bir kararında, silah kavramının sınırlarını tespit ederken ilkesel düzeyde uygulanacak bazı sonuçlar çıkarmıştır. Yargıtay CGK, 5237 sayılı TCK'nın 6/1-f'de yer alan silah tanımının, 765 sayılı Kanun'un 189'uncu maddesine göre daha geniş bir tanım olduğunu işaret etmiştir. CGK'ya göre her nesne, imal edilip edilmediğine ve hangi amaçla yapıldığına bakılmaksızın, savunma ve saldırıda kullanılmaya elverişli olması koşulu ile silah olarak değerlendirilebilecektir. Hâkim her somut olayda, nesnenin silah niteliğinde bulunup bulunmadığını genel ve hukuki bilgisiyle değerlendirmeli, söz konusu bilgisinin yetmediği durumlarda bilirkişi görüşüne başvurmalıdır.^[56]

[56] “Ceza Genel Kurulunca yapılan değerlendirme ve varılan sonuç;

İlkesel düzeyde;

Gerek 765 sayılı TCK'nın 189. maddesi gerekse 5237 sayılı TCK'nın 6. Maddesinin 1/f bendi benzer düzenlemeleri içermekte ise de, her iki düzenlemedeki en temel ayrım, fıkranın 4. Alt bendinde “Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler”in silah kapsamına alınmasıdır.

Bu alt bent ile, silah kapsamı, 5237 sayılı TCY'nda genişletilmiş ve önceki daraltıcı uygulama terk edilmiştir.

Yasa koyucu bu düzenleme ile “fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli” olmak koşulu ile her nesneyi, imal edilip edilmediğine ve hangi amaçla yapılmış olduğuna bakmaksızın silah kapsamına dâhil etmiştir.

Buradaki ayırıcı ölçüt; “saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişliliğidir”.

Kullanılan alet veya diğer eşyanın işlenmesi kast edilen suç açısından saldırı ve savunmada etkinliği sağlamaya elverişli olması yeterlidir.

Fiilen istenen sonucun gerçekleşmesi, kullanılan şeyi silah olarak değerlendirmek açısından, hâkime bir kanaat verebilecek ise de, sonucun gerçekleşmesi zorunlu bulunmakta, kalkışma safhasında kalma hallerinde de, silah faktörünün varlığını kabul ve buna göre ceza tertibi olanaklı bulunmaktadır.

Her somut olayda, hâkim; olay bütünlüğü içinde bir değerlendirme yaparak, kullanılan nesnenin silah niteliğinde bulunup bulunmadığını 5271 sayılı CYY'nın 63/1. Maddesi kapsamında “hâkimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve hukuki bilgisiyle” değerlendirmeli, hukuki bilgisinin yeterli olmadığı durumlarda ise bu konuda bilirkişi görüşüne başvurmalıdır. Nesnenin ele geçirilemediği hallerde değerlendirme ortaya çıkan sonuca göre yapılmalı, “elverişlilik” faktörü gözetilmelidir.

Vücutun bölümleri, el ayak, kafa gibi uzunlar, eylemde kullanılış yöntemine göre saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli sayılabilirse de, kişinin beden bütünlüğüne dâhil oluşları nedeniyle, silah kapsamında değerlendirilmeleri olanaksızdır.

Yine aynı şekilde, sabit bir direk, sert bir zemin ve duvar, doğurduğu sonuç ne kadar ağır olursa olsun, silah kapsamında değerlendirilmemelidir.” (Yargıtay CGK, 12.2.2008, 3-25/22; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.233, dn. 96).

Yargıtay, 5237 sayılı Kanun'un 6/1-f'nde yer alan silah tanımının genişliğini nazara alarak, 765 sayılı Kanun zamanında silah olarak kabul etmediği piknik tüpünün saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli silahtan sayılıp sayılmayacağına değerlendirilmemesini bozma nedeni olarak kabul etmiştir.^[57] Benzer şekilde 765 sayılı TCK uygulamasında silah sayılmayan su borusu^[58], çalı dikenini^[59], “özenle hazırlanmamış olsa bile ucu çivili tahta”^[60], “silah kabzası”^[61] ve “terliğin”^[62] silah olarak kabul edilmesi, Yargıtay'ın “saldırı ve savunmada kullanılması olağan” nesne ölçütünü terk ederek, “saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli” nesne ölçütünü nazara aldığını göstermektedir.

C. Ceza Hukuku Öğretisinde Silah Kavramı

Ceza hukuku öğretisinde unsur veya nitelikli hâl olarak düzenlendiği durumlarda, silahın anlamını tespit etmek için bir takım görüşler ileri sürülmüş, neyin silah olup olmadığı açıklanmaya çalışılmıştır. Öncelikle TCK'da yer alan silah kavramı ile 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkındaki Kanun'da yer alan nesnelere arasındaki ilişki ele alınmıştır. TCK'da, Alman CK'nın 224 ve 244'üncü maddelerinden farklı olarak ayrıca “tehlikeli araç” ifadesine yer verilmemesi, TCK'da yer alan silah tanımının, 6136 sayılı Kanun'da yer alan nesnelere de kapsayan ancak daha geniş bir tanım olduğu fikrinin ileri sürülmesine neden olmuştur.^[63]

Her türlü ateşli silahlar TCK'nın uygulaması bakımından silah kabul edilmektedir. 6136 sayılı Kanun kapsamı dışında kalsa bile (m. 4/3'de yer alan istisnalar) söz konusu nesnelere, TCK uygulaması bakımından silah kabul edilecektir.^[64] Ayrıca 6136 sayılı Kanun kapsamında “kullanılmaya elverişli olma” kısıtı, TCK bakımından uygulanmayacaktır. Örneğin arızalı olduğundan içindeki mermiyi harekete geçiremeyen bir tüfek, saldırı veya savunmada

[57] Yargıtay 3.CD., 23.1.2008, 11196/136; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.234.

[58] Yargıtay 3.CD., 26.9.2007, 9808/6596; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.234.

[59] Yargıtay 3.CD., 07.05.2008, 12129/5763; ARTUK – GÖKCEN – YENİDÜNYA, TCK Şerhi, s. 89.

[60] Yargıtay 2.CD., 24.01.2007, 6781/667; ARTUK – GÖKCEN – YENİDÜNYA, TCK Şerhi, s. 89.

[61] Yargıtay 2.CD., 06.07.2009, 31049/32317; ARTUK – GÖKCEN – YENİDÜNYA, TCK Şerhi, s. 89.

[62] Yargıtay 3.CD., 11.2.2014, 13372/4349; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.234.

[63] ERDEM, s. 5; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.231.

[64] TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.231; ARTUK – GÖKCEN – YENİDÜNYA, TCK Şerhi, s. 82.

kullanılmaya elverişli olduğundan dolayı “yaralama” suçu kapsamında silah olarak değerlendirilebilecektir.^[65]

6136 sayılı Kanun’un 1’inci maddesinde yer alan “bıçaklarla salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel olarak yapılmış bulunan diğer aletler” ve 4’üncü maddesinde yapımı yasak olarak belirtilen “kama, hançer, saldırma, şişli baston, sustalı çakı, pala, kılıç, kasatura, süngü, sivri uçlu ve oluklu bıçaklar, topuz, topuzlu kamçı, boğma teli veya zinciri, muşta ile salt saldırı ve savunmada kullanılmak üzere özel nitelikteki benzeri aletler” de, TCK m. 6/f-3 kapsamında silah olarak değerlendirilecektir.^[66]

Özellikle 765 sayılı Kanun zamanında ceza hukuku öğretisinde bir nesnenin silah sayılabilmesi için maddi varlığının bulunması gerektiği ifade edilmiştir.^[67] TCK’da nükleer, radyoaktif, biyolojik ve kimyasal maddelerin de bazı özelliklere sahip olması durumunda silah olarak kabul edilmesinin sonucu olarak, maddi varlığı sıvı, toz, buhar şeklindeki hâlleri de içine alacak şekilde geniş olarak anlamamız gerekmektedir.

Ceza hukuku öğretisinde bir aracın silah olarak kabulü için taşınabilir olmasının gerekli olduğu ifade edilmektedir. Örneğin mağdurun kafasının duvara vurulması durumunda, duvarın taşınabilir olmamasından dolayı yaralama suçu silahla işlenmiş kabul edilmeyecektir.^[68] Taşınabilir olduktan sonra, silah sayılan nesnenin mi mağdura, yoksa mağdurun mu silah sayılan nesneye yaklaştırıldığı önem arz etmeyecektir.

Hayvanın silah olarak kullanılıp kullanılmayacağı noktasında ise bazı yazarlar hayvanın kullanımında suçun silahla işlenmiş kabul edilmesi gerektiği fikrindedirler. Bu fikre göre bir aracın silah sayılabilmesi için beden üzerinde ne tür bir etki yarattığı önemli değildir. Bu kapsamda köpek ısırması ile karın bölgesine bıçak sokma arasında bir farklılık görmemektedirler.^[69] Bazı yazarlar

[65] ERDEM, s. 5; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.231; ARTUK – GÖKCEN – YENİDÜNYA, s. 82.

[66] ERDEM, s. 6; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.232.

[67] ERDEM, s. 6; ÖZBEK, Veli Özer – KANBUR, Mehmet Nihat – DOĞAN, Koray – BACAĞSIZ, Pınar – TEPE, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2014, s. 203.

[68] ERDEM, s. 7; TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.232; “Kanunun amacı açısından incelendiğinde burada da hiç kuşkusuz tehlikeli bir şekilde insan yaralama bulunmaktadır. Fakat kanunun lafzı sabit bir duvarın ya da evin tabanının bir silah olarak tanımlanmasını mümkün kılmamaktadır. Aksine bir cezalandırma kıyasen cezalandırma olacaktır.” (KEÇELİOĞLU, s. 90).

[69] ERDEM, s. 7.

bakımından ise suçun işlenmesinde hayvanın kullanılması durumunda, suç silahla işlenmiş sayılamayacaktır.^[70]

Genel kabul olarak insan bedeni ve bedeninin bölümleri, “saldırı ve savunma aracı” olarak kullanılması gerekliliğinden dolayı silah kavramının dışında kalmaktadır.^[71] Örneğin yumruk atmak suretiyle yaralama, silahlı yaralama olarak kabul edilmemelidir. Buna karşılık suçun ayakkabı^[72] veya alçıya alınmış bir kol ile işlenmesi durumunda nitelikli hâlin uygulanması gerektiği ifade edilmektedir.^[73]

Kimyasal maddelerin kullanımı konusunda da “*eterle uyutma, uyku ilacı veya yüksek dozda başka ilaç verme, kimyasal etkili araçlar ile gaz tabancası veya göz yaşartıcı gaz spreyi veya biber gazı gibi gaz etkili araçlar da TCK uygulamasında silah kabul edilmelidir*”.^[74] Bununla birlikte, yukarıda da ifade edildiği üzere kimyasal ve biyolojik silahlar bakımından, Kanunda yer alan “*yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı*” nitelik olması kanaatimizce aranmalıdır.

Bir nesnenin silah sayılabilmesi için somut olay ve kullanılış biçimi önem taşımaktadır.^[75] Bu bakımdan somut olayın özelliklerine göre bir suç için elverişli olmayan ve dolayısıyla silah kabul edilemeyen bir nesnenin, başka bir suç bakımından elverişli olması söz konusu olabilecektir. Örneğin oyuncak tabanca yaralama suçu bakımından, kullanılış şekli de dikkate alınarak silah olarak kabul edilemezken, mağduru korkutmaya elverişli olduğu takdirde tehdit suçu bakımından silah olarak kabul edilebilecektir.^[76]

[70] TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.232.

[71] TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.232; ERDEM, s. 7; CENTEL – ZAFER – ÇAKMUT, s. 147; ÖZBEK – KANBUR – DOĞAN – BACAKSIZ – TEPE, s. 204; ARTUK – GÖKÇEN – YENİDÜNYA, s. 83.

[72] “*Alman Federal Mahkemesi de ayakkabının silah olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği konusunda ayakkabının özelliği (örneğin, krampon), kullanma biçimi, mağdur (örneğin, çocuk) ve hedef alınan vücut bölgesi göz önünde bulundurularak bir sonuca varmaktadır.*” (TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.232, dn. 93).

[73] ERDEM, s. 7.

[74] TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.232.

[75] KOCA, Mahmut – ÜZÜLMEZ, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2015, 178

[76] TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.23, 233; Benzer açıklamalar için bkz. ÖZGENÇ, s. 107; “...alkollü olan sanığın geceleyin yolda durdurduğu mağdurlara objektif ölçüklere göre korkutucu olan oyuncak tabancayı gösterme biçimindeki eyleminin, silahın öldürücü özelliği nedeniyle herhangi bir söz söylenmese bile ağır ve baksız zarara uğratmayı bildirme niteliğinde olması karşısında silahlı tehdit suçunu oluşturduğu gözetilmeden, eylem yanlış nitelendirilerek hafif

Bir nesnenin silah olarak kabul edilip edilmemesi noktasındaki ölçütün, “*somut olaydaki kullanım biçiminin özel bir tehlike yaratıp yaratma(ması)*” şeklinde kabul eden yazarlar, kullanım amacına uygun şekilde yararlanılmamış bir nesneyi bile, somut olayda özel bir tehlike yaratması şartıyla silah olarak kabul etmektedirler. Bu yazarlar, Yargıtay’ın, kullanılış biçimini nazara alarak tabanca kabzası veya kızdırılmış demir olarak kullanılan bıçağı ya da sapıyla vurulan testereyi silah kabul etmeyen görüşlerini eleştirmektedirler.^[77]

III. ASKERÎ CEZA KANUNUNDA SİLAH

A. Genel Olarak

Askerî Ceza Kanunu’nda da, TCK’ya paralel olarak silahın bazı durumlarda suçun unsuru bazı durumlarda ise suçun nitelikli hâli olarak düzenlendiğini görmekteyiz. AsCK m. 60/2’de düşman eline geçen Türk askerinin düşmana karşı silah tutmamak üzere söz vermesinde, verilen sözün konusu silah tutmamak olduğundan; m. 62/1-C’de düşmanla, kıtasının silahını teslim etmesini sonuçlayacak şekilde sözleşme yapılması durumunda sözleşmenin silahın teslimine yönelik olmasından; m. 146’da ise dikkatsizlik, nizam ve emirlere riayetsizlik edilecek şeylerden birisinin silah olmasından dolayı silahın suçun unsuru olduğunu ifade edebiliriz.

Bunun yanı sıra AsCK m. 66/2-a, AsCK m. 67/2-a, AsCK m. 68/2-a, AsCK m. 82, AsCK m. 91, AsCK m. 130, AsCK m. 131, AsCK m. 143’de ise silahın suçun nitelikli hâli olarak ele alındığını görüyoruz. Nitelikli hâller düzenlenirken bazen silah doğrudan suçun konusu olarak ele alınmış bazense AsCK m. 11’de tanımlanan silahlı kavramının nitelikli hâl olması nedeniyle dolayısıyla suçun konusu olarak ele alınmıştır.

AsCK’da, TCK’dan farklı olarak üç tanım maddesinde silah kavramına yer verildiği görülmektedir. Bunlardan ilki “*silahlı eşkıya, düşman sayılır*” derken, silah kavramına yer verilmesidir (m. 10). İkinci olarak, aşağıda da detaylı olarak ele alacağımız üzere “*silahlı*” kavramına ilişkin tanımda, silaha yer verilmiştir (m.11). Son olarak AsCK’da bazı suçların faili olabilen nöbetçi, karakol veya devriyeler tanımlanırken, silah ayırıcı bir unsur olarak kullanılmıştır (m.15).

tehdit kabul edilip yakından vazgeçme nedeniyle düşme kararı verilmesi yasaya aykırıdır.” (Yargıtay 4.CD., 30.05.2006, 847/11567; ARTUK – GÖKÇEN – YENİDÜNYA, s. 244).

[77] TEZCAN – ERDEM – ÖNOK, s.234.

Ayrıca TCK'da yer almayan, AsCK'daki tüm suçlar için geçerli olabilecek ortak nitelikli hâllerden birisinde de, suçun hizmet esnasında kötüye kullanılması düzenlenmek suretiyle silah kavramına yer verilmiştir.^[78]

B. Silahın Suçun Unsuru Olarak Düzenlenmesi

1. AsCK m. 60/2 “Düşmana Karşı Silah Tutmamak Üzere Söz Vermek”

Silahın suçun unsuru olarak düzenlendiği üç durum bakımından silaha farklı anlamlar vermek gerekecektir. Nitekim “Söz vererek tahliye olunan harb esirleri” başlıklı AsCK'nın 60'ncı maddesinde, düşman elinde bulunan harp esirinin, düşmana karşı silah tutmayacağını söylemek suretiyle özgürlüğünü elde etmesi durumunda bir seneden beş seneye kadar hürriyeti bağlayıcı cezaya hükmedileceği düzenlenmektedir.

AsCK'nın 60'ncı maddesinde yer alan silah kavramı, kanaatimizce TCK m. 6/1-f'de yer alan silah kadar geniş yorumlanamaz. Burada silah kavramından öncelikle ateşli silahların anlaşılması gerekmektedir. Söz konusu ateşli silahlar, silahlı kuvvetlerde tek er düzeyinde kullanılan (piyade tüfeği, makineli tüfek, tabanca gibi) ateşli silahlardır. Bunun yanı sıra madde metnine mürettebatla kullanılan silahların da (havan, top veya obüs vb.) dâhil olduğunu düşünmekteyiz.

Burada yer alan silah kavramının, her nevi harp malzemesi şeklinde anlaşılması gerekmektedir. Her türlü harp malzemesinin, örneğin mayın dedektörü, telsiz veya bireysel olarak tel makasının kullanılmasına yönelik verilen sözün, silah tutmamak kapsamında değerlendirilemeyeceği kanaatindeyiz. Başka bir anlatımla silah tutmamak ile ifade edilen muharebe etkinliğinin artırılmamasıdır. Dolayısıyla harp esirinin, düşmana karşı, mensubu olduğu silahlı kuvvetlerin muharebe etkinliğini, ateşli silahı kullanmak suretiyle artırmamaya söz vermesi şeklinde anlaşılması gereklidir.

2. AsCK m. 62/1-C “Kıtaatın Teslimi Silah Etmesini İntaç Edecek Surette Açık Sahrada Düşmanla Mukavele Yapmak”

AsCK m. 62/1-C'de yer alan suç özgü bir suçtur. Bu suç ilgili kıtanın komutanı tarafından işlenmektedir. Kıta komutanı, açık arazide düşmanla sözleşme yaptığı takdirde suç oluşacaktır. Sözleşmenin konusu, kendisine amiri veya nizam tarafından tevdi edilen göreve ilişkin hususları önceden yapmamaktır. Bu bakımdan özel bir görevin ihmali suçu düzenlenmiştir. Silah, bu suçta netice

[78] Geniş bilgi için bkz. DEĞİRMENCİ, Olgun, “Askeri Ceza Kanununda Düzenlenen Ortak Nitelikli Hâller”, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Aralık 2014, Sa. 100.

unsurunda yer almaktadır. Kıta komutanının, harp esnasında, düşmanla, kıtasının silahını teslim etmesini sağlayacak şekilde kendisinden beklenen görevi yapmamak üzere anlaşması suçun oluşumu için gereklidir.

Burada yer alan silah kavramına da, yukarıda belirtildiği gibi tek er veya mürettebatla kullanılan tüm ateşli silahlar girmektedir. Bunun yanı sıra diğer muharebe vasıtaları (tank, zırhlı muharebe aracı, zırhlı personel taşıyıcı vs.) da, teslimi silah kapsamında, silah olarak değerlendirilmelidir.

Ayrıca teslimi silah ibaresinin, “yenilgiyi kabul edip silahını teslim etmek”^[79] anlamında kullanıldığı düşünülürse, birliğin elinde bulunan tüm harp malzemesi de bu kapsamda silah olarak düşünülmelidir.

3. AsCK m. 146 “Silah veya cephanesi hakkında dikkatsizlik ve nizamla ve emirlere talimatlara riayetsizlik dolayısıyla başkasının yaralanmasına veya ölmesine sebep olmak”

Bu suçta fail, silah veya cephanesi üzerinde taksiri bulunduğundan dolayı başkasının ölmesine veya yaralanmasına sebebiyet verecektir. Kanun koyucu, cephaneyi ayrıca düzenleme yoluna gitmiştir. Cephane, “*Ateşli silahlarda kullanılan ve atışa yarayan her türlü malzeme*” şeklinde tarif edilmektedir.^[80] Bu kapsamda ateşli bir silahın, ateşleme suretiyle etkisini gösterdiği tüfek ve tabanca mermileri, roketatar mühimmatı, top, havan veya obüs mermileri, el bombaları cephanesi kapsamında değerlendirilecektir. Cephane, TCK m. 6/1-f-2’de yer alan “patlayıcı maddeler” ifadesini tam olarak karşılamamaktadır. Patlayıcı maddeler, cephaneyi de içine alan ancak daha geniş bir kavramdır.

Öğretide, AsCK m. 146’da yer alan silah ifadesinin askerî silahı kapsamına alması gerektiği, başka bir anlatımla askerî mevzuata göre taarruz ve müdafaya yarayan ve bu maksatlarla kullanılan ve bir insanın vücudu üzerinde etkin eylemde bulunan veya eşyayı tahrip ederek dıştan tesir icra eden aletler şeklinde ifade edilmiştir.^[81] Her türlü askerî silahın yanı sıra bireye ait olan zati veya mir’i silahların da bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.^[82]

Askerî Yargıtay uygulamalarına bakıldığında, suçta kullanılan silah veya cephanenin faile teslim edilmiş olması aranmadığı gibi failin sorumluluğu

[79] www.osmanlicaturkce.net/113892/teslim-i-silah-etmek, Erişim Tarihi: 20 Kasım 2015.

[80] YILMAZ, s. 147.

[81] TAŞKIN, Rifat, Askerî Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 1941, s. 240.

[82] ÖZBAKAN, Hulisi, İçtihatlı, Gerekçeli, Notlu, Açıklamalı, Askerî Ceza Kanunu, Ankara 1990, s. 372.

altında bulunmasını da aramamaktadır.^[83] Ancak asker kişinin, görev, konum veya statü gereği silahlı kuvvetlere ait silah veya cephane ile yakın teması olması yeterlidir. Askerî Yargıtay bu kapsamda bazı kararlarında TSK envanterinde bulunan havalı tüfeği, taarruz veya savunmada kullanılmak üzere imal edilmemiş olduğundan, AsCK m. 146 kapsamında silah olarak değerlendirmemiştir.^[84] Aynı şekilde başka bir kararında “*silahlı kuvvetlerin harp sanatını icrada kullanabileceği ateş gücüne de dâhil olmadığı*” için kişiye ait olan havalı tüfeği, AsCK m. 146 kapsamında değerlendirmemiştir.^[85] Askerî Yargıtay’ın, kişiye ait olan ve taarruz veya savunmada kullanılmak üzere imal edilen kişisel tabancanın, AsCK m. 146 kapsamında değerlendirdiği kararlarına da rastlamaktayız.^[86]

AsCK 146’da silah ve cephane yer aldığından dolayı, maddede yer alan silah kavramının, TCK m. 6/1-f’de yer alan tüm silah türlerini kapsamadığı kanaatindeyiz. Burada söz konusu edilen silah, Türk Silahlı Kuvvetlerinde ateşli silah olarak kullanılması olağan olan silahlardır. Bu silahın mülkiyetinin, kişiye veya devlete ait olması önemli değildir. Bununla birlikte Türk Silahlı Kuvvetlerinde ateşli silah olarak kullanılması olağan olmayan silahlar bakımından, mülkiyetin kime ait olduğuna bakılmaksızın AsCK m. 146 uygulanmamalıdır.

[83] As.Yrg.3.D., 10.11.2009, 2845/2844; Yayınlanmamıştır.

[84] “*Basit yaralamalara sebebiyet vermekle birlikte, bu tüfeğin, taarruz ve savunmada kullanılmak amacıyla imal edilmemiş olduğu, keza, Birlik Komutanlığı deposunda da eğitim amaçlı olarak bulundurulduğu, anlaşılmaktadır. Bu durumda, gerek yukarıda özetlenen AsCK Şerhinde izah edilen açıklamalar, gerekse havalı tüfeğin teknik özellikleri dikkate alındığında, suçta kullanılan, havalı tüfeğin AsCK’nın 146’ncı maddesi kapsamında, silah sayılamayacağı...*” (As.Yrg. Drl.Krl., 12.6.2014, 55/57; Yayınlanmamıştır).

[85] “*... havalı tüfek 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanun kapsamında olup, yivsiz av tüfeklerinden farklı olarak satışı, bulundurulması veya taşınması belgeye bağlanmadığı gibi, mahiyeti itibarıyla, silahlı kuvvetlerin harp sanatını icrada kullanılabileceği ateş gücüne de sahip olmadığı açıktır. Ayrıca, sanığın elinde ateş alan havalı tüfek Birliğin TMK’sında bulunan, eğitim ve diğer askeri faaliyetlerinde kullanılan askeri bir teçhizat olmadığı gibi, başka bir personele ait şahsi tüfek olduğu göz önüne alındığında; AsCK’nın 146’ncı maddesinde öngörülen silah veya cephaneden sayılması mümkün olmadığından, sanığın eyleminin AsCK’nın 146’ncı maddesi kapsamında irdelenmemesi ve doğrudan TCK’nın 89’uncu maddesinde düzenlenen taksirle yaralama olarak vasıflandırılması gerekmektedir.*” (As.Yrg.2.D., 18.6.2014, 673/679; Yayınlanmamıştır).

“*Basit yaralamalara sebebiyet vermekle birlikte, bu tüfeğin, taarruz ve savunmada kullanılmak amacıyla imal edilmemiş olduğu, keza, Birlik Komutanlığı deposunda da eğitim amaçlı olarak bulundurulduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda, gerek yukarıda özetlenen AsCK şerhinde izah edilen açıklamalar, gerekse havalı tüfeğin teknik özellikleri dikkate alındığında, suçta kullanılan havalı tüfeğin AsCK’nın 146’ncı maddesi kapsamında, silah sayılamayacağı sonucuna varıldığından, Askerî Mahkemenin direnme gerekçesi yerinde görülmüştür.*” (As. Yrg.Drl.Krl., 12.6.2014, 55/57; Yayınlanmamıştır).

[86] As.Yrg.2.D., 30.4.2014, 526/517; Yayınlanmamıştır.

4. Bazı Suçların Faili Olarak Nöbetçinin Sahip Olduğu Silah (AsCK m. 15)

AsCK'da nöbetçi, bazı suçlar bakımından fail (Örneğin AsCK m. 136 ve 139), bazı suçlar bakımından ise mağdur (AsCK m. 106) olarak suçun unsurları arasında yer almaktadır. AsCK'nın uygulanması bakımından nöbetçi, AsCK m. 15'te tarif edilmektedir. Buna göre; "...nöbetçi hazarda ve seferde emniyet, muhafaza, disiplin, tarassut maksatlarıyla silahlı olarak bir yere konulan ve muayyen bir talimatı bulunan tek veya çift askerdir."

Bu bakımdan nöbetçinin; (1) Disiplin, muhafaza, emniyet veya gözetleme amacıyla çıkarılmış olması, (2) Silahlı olması, (3) Belli bir sorumluluk alanının olması, (4) Muayyen (belirli) bir talimatının bulunması ve (5) Tek veya çift asker olması gereklidir.^[87] Görüldüğü üzere AsCK anlamında bazı suçlar bakımından fail veya mağdur durumundaki nöbetçiden bahsedebilmek için kişinin silahlı olması gereklidir.

Madde metninde yer alan silahlı kavramı, AsCK m. 11'de tanımlanmış olup, bir amirin emir komutası altında ve nezaretinde bir silahın başında hizmete başlamış olmak veya hizmetin gereğinden silah taşıyor olmak anlamına gelir. Burada yer alan ve hamil bulunması gereken silah, ateşli silah olarak anlaşılmaktadır.^[88]

[87] Bkz. **İŞIKLAR**, Celal, Türk Silahlı Kuvvetlerinde Nöbet, Ankara 2006, s. 10 vd.

[88] "Temizlik nöbetçisi, AsCK'nın 15'inci maddesinde tarif edilmiş şekil ve surette silahlı olmaması sebebiyle bu maddedeki nöbetçi tabirine dâhil değildir." (As.Yrg.2.D., 23.10.1958, 3719/3706).

"Hazır kıta nöbetinin belli bir odada silahlar nöbetçilerin üzerinde olmadan tutulması, nöbetçilerin AsCK'nın 15'inci maddesindeki 'silahlı nöbetçi' olarak kabulünü gerektirmez. Zira hazır kıta nöbeti, herhangi bir olay esnasında müdahale edilebilmesi için hazır beklemekten ibaret olup, ancak bir olay vukuunda bu nöbet hizmetinin gereği olarak silahlı hamil bir şekilde müdahale edildiğinden ve bu andan itibaren hazır bekleyen nöbetçiler silahlı nöbetçi sıfatını kazandıklarından, amirlik sıfatları da bu andan itibaren başlamaktadır." (As.Yrg.1.D., 22.1.2003, 68/67).

"Askerî Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 24.2.1971 gün ve 1971/2-1 E.K. sayılı içtihadında belirtildiği üzere, askerî inzibat er ve erbaşlarının vazife esnasında diğer erbaş ve erlere karşı karakol sıfatı iktisap edebilmeleri ve Askerî Ceza Kanunu'nun 106'ncı maddesine göre amir sayılabilmeleri için görevlerinin devamı süresince bu görevde olduklarını açıkça belirten sembollerden en az birini taşımaları ve AsCK'nın 15'inci maddesinde tanımlanan karakolda olduğu gibi silahlı bulunmaları gerektiğinden bu manada silahlı olarak kabulü mümkün olmayan lastik cop taşıyan mağdurun, sanığın amiri sayılmasına imkân bulunmamaktadır." (As.Yrg.4.D., 14.10.2003, 929/925).

"Silahın, bir taraftan inzibat erbaş ve erlerine verilen önemli hizmetlerin emniyetle yapılabilmesini, muhatabı üzerinde otorite tesisini ve itaati sağlamaya yaraması, diğer taraftan görev halinde bulduklarının, amirlik sıfatlarının ve hâkimiyetin bir alametini teşkil eylemesinden dolayı silahsız inzibatların, yukarıda belirtildiği şekilde karakol hizmeti

Teçhizatı, kasaturası veya resmi kıyafeti bulunan nöbetçiler, AsCK anlamında nöbetçi olarak değerlendirilmeyeceği gibi kendisine karşı işlenen suçlarda da amir vasfını kazanamayacaktır.^[89] Bölük nöbetçi onbaşı olarak görevlendirilen erbaş ve liyakatli erler, silahlı olmamalarından dolayı AsCK m. 15 anlamında nöbetçi kabul edilemezler ise de, İç Hizmet Yönetmeliğinin 396'ncı maddesindeki görevlerini yaparken diğer onbaşılardan ve erlerin amiri oldukları kabul edilmektedir.^[90] Askerî Yargıtay uygulamasına göre kasatura ve job da, AsCK m. 15 anlamında silah sayılmamaktadır.

Tanımla birlikte değerlendirildiğinde, taşınması gereken ateşli silahın, görev gereği taşınan kadro silahı olması gerekir. Dolayısıyla ateşli silah olsa bile, görev gereği taşınan kadro silahı değilse, silahtan bahsedilemeyecektir.^[91] Konumuz bakımından kısa bir özet yapmak gerekirse AsCK m. 15 anlamında nöbetçinin, suçun unsuru olduğu durumlarda, taşınması gereken silah görev gereği kadro silahlı olan ateşli silahtır.

C. Silahın Suçun Nitelikli Hâli Olarak Düzenlenmesi

1. Bazı Suçların Nitelikli Hâli Olarak 'Silahlı' Kavramı

AsCK'nın bazı maddelerinde "silahlı" olmak suçun nitelikli hâli olarak yer almıştır.^[92] AsCK'nın uygulamasında "silahlı" dan bahsedebilmek için silahın

halinde bulduklarının kabul edilemeyeceği kuşkusuzdur.../ Tüm açıklamalar paralelinde inceleme konusuna dönüldüğünden; mağdur inzibat erlerinin olay sırasında AsCK'nın 11'nci maddesi anlamında bir silah taşımamaları, tabanca kılıfı içerisindeki plastik tabanca ile üzerlerinde bulunan jopun bu anlamda silah sayılmasının mümkün olmaması..." (As. Yrg.3.D., 29.04.2008, 1268/1267; Yayınlanmamıştır).

[89] Ayrıca bkz. **KOÇ**, Cihan, Notlu, Açıklamalı, İçtihatlı, Örnekli, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Askerî Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve İlgili Mevzuat, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Ankara 2009, s. 586.

[90] "Askerî Yargıtay'ın yerleşik kararlarında, bölük nöbetçi onbaşı olarak görevlendirilen erbaş ve liyakatli erlerin, silahlı olmamaları nedeniyle AsCK'nın 15 ve 106'ncı maddelerindeki anlamda amir sayılmayacakları, ancak AsCK'nın 13/2 ve İç Hizmet Kanunu'nun 9'uncu maddesinde yer alan, "Amir: Makam ve memuriyet itibarıyla emretmek salâhiyetini haiz kimsedir." şeklindeki tanıma göre, bölük nöbetçi onbaşı olarak emretme yetkisine sahip oldukları, TSK İç Hizmet Yönetmeliği'nin 396'ncı maddesinde belirtilen görevlerini yaparken ve yetkilerini kullanırken, askerî usul çerçevesinde ve yasal sınırlar içerisinde kalmaları şartıyla, diğer onbaşılardan ve erlerin amiri oldukları kabul edilmektedir." (As.Yrg.Drl.Krl., 20.01.2011, 4/4; Askerî Yargıtay Dergisi, S.: 25, Y.: 2011, S. 109).

[91] **KARDAŞ**, Ümit – **ÇINGİ**, Mehmet, Askerî Ceza ve Ceza Yargısı, İstanbul 2001, s. 752; **İŞIKLAR**, s. 11.

[92] Belirtelim ki, 6413 sayılı Kanun ile ilga edilmeden önce AsCK'nın 82/1 fıkrasında yer alan "amir veya üste saygısızlık" suçunun unsurlarından birisi de silahlı olmaktır.

hizmetin icabı taşınması veya silahının başında bir amirin kumandası ve nezaretiyle hizmete başlamış olmak hâli aranmaktadır (AsCK. m.11). Kanun metninde yer alan “*hizmetin icabı olan silahı hamil bulunmak*” ifadesi nazara alındığında, maddede geçen “*hizmet*” kavramının silahlı olarak yapılması gereken hizmetleri ifade ettiği sonucuna ulaşılabacaktır. Başka bir anlatımla, silahlı olarak yapılması gereken hizmet hâli aranacak olup, AsCK m. 12 kapsamındaki her türlü askerî hizmet bu kapsamda düşünülmemeyecektir. Örneğin bir gemide top başında olmak veya nöbetçinin nöbet hizmeti esnasında tüfek taşıması^[93], hizmetin silahlı hizmet olmasından dolayı silahlı kavramı içinde değerlendirilir.^[94] Ancak silah eğitimi veya bakımında, silah hizmetin icabı olmadığından dolayı silahlı hizmet olarak anlaşılmaz^[95].

[93] Belirtelim ki, nöbetçinin nöbet yerini terk etmesi durumunda nöbet hizmeti de sonlanmış sayılacağından dolayı nöbetçisinin silah taşıyor olmasına rağmen, silahlı sayılması mümkün değildir. “*Dava konusu olayda, sanığın silahını olay anında hizmet gereği olarak taşımadığı, ayrıca bir amirin kumandası ve nezaretinde hizmet halinde de bulunmadığı, nöbetini kurallara uygun olarak tutması hususunda kendisini ikaz eden Takım Komutanı Tğm. E. K. ’a duyduğu kızgınlıkla nöbet yerini terk ederek hizmet haline son verdiği anlaşıldığından, sanığın olay anında “Silahlı” olduğunun kabul edilmesi mümkün değildir.*” (As.Yrg.1.D., 21.5.2014, 524/523; Yayımlanmamıştır).

[94] “*AsCK’nun 11’inci maddesinde göre bir uçakta, bir gemide emir ve komuta altında askerî bir hizmet halinde bulunmak silahlı tabirine girer.*” (İŞIKLAR, s. 11).

[95] TAŞKIN, s.45 (nakleden KOÇ, s.272).

“*Silahlı tabiri, ASCK’nın 11’inci maddesine göre; Hizmetin icabı olan silahı hamil bulunmak veya silahının başında olarak bir amirin kumandası ve nezaretiyle hizmete başlanılmış olmak halini ifade etmektedir. Örneğin, bir nöbetçinin, devriyesinin nöbet esnasında veya devriye görevi yaptığı sırada silah taşıması halini belirtmektedir. Somut olayda sanığın silahlı bulunmasını gerektiren özel bir görevi yoktur. Hamili bulunduğu silah, hem personelin kendi can güvenliğini sağlamaya katkıda bulunmak ve hem de verilebilecek bir görev için her an hazır olmasını temin amacıyla verilmiş genel bir emrin icabı olarak bulundurulmuş bir silahtır. Yani, o anda bu silah ile yapılmakta olan bir görev yoktur. Ya da silah başında, başlanılmış bir hizmet söz konusu değildir. Aksi halde, mir’i veya şahsi silah taşımak kıta hayatının zorunlu bir unsuru olduğundan, hemen her olayda bu tür suçların “silahlı iken” işlendiği ve askerî personelin bu şekildeki eylemlerinde kanuni artırım sebebinin yanlarında taşıdıklarını kabul ettiği yasa koyucunun amacını aşan bir neticeye ulaşılmış olur ki bunun da hukuk ve adalet ilkeleri ile bağdaşmayacağı ortadadır.*” (As.Yrg.3.D., 18.2.2014, 200/184; Yayımlanmamıştır).

“*AsCK’nın 11’nci maddesinde hizmetin icabı olarak silahın hamili bulunmak, doğal olarak silahı taşımak, ‘silahlı’ tabirinin tanımı olarak yer almışsa da, maddedeki tanım lafzî olarak yorumlandığı zaman sınırları çok genişlemekte olup, herhangi bir hizmet için verilmiş silahı taşıyan kişinin o silahın teslimi için gerekli olan hizmet dışında da her zaman için silahlı olarak kabul edilmesi sonucunu doğurmaktadır. Olayımızda da sanığa nöbet hizmeti için teslim edilmiş bir silah mevcut bulunmakla birlikte, üste fiilen taarruz eylemini, silahın teslimi için gerekli olan hizmetin görüldüğü esnada değil, tamamen hizmet dışındaki bir anda gerçekleştirildiğinden eyleminin silahlı olarka üste fiilen taarruz suçunu oluşturduğunu kabul etmek mümkün değildir.*” (As.Yrg.1.D., 18.6.2003, 575/589; KOÇ, s. 565).

Maddede yer alan hizmetin icabı olan silahtan maksat, top, tüfek, makineli tüfek gibi her türlü askerî silah olup, söz konusu silah ifadesi TCK m. 6/1-f’de yer alan “silah” tanımına giren her türlü aleti kapsamamaktadır. Nitekim Askerî Yargıtay bir kararında, kullanılan “falçata”nın, TCK m. 11 kapsamında silah olarak değerlendirilmeyeceğini yerinde olarak ifade etmiştir.^[96] Hizmetin icabı olan silahın, askerî bir silah olması yeterli olup, silahın ayrıca dolu olması gerekmez.^[97] Kişinin “silahlı” olarak kabul edilebilmesi için suçun işlenmesinde silahın kullanılması gerekli değildir.^[98]

[96] “Somut olayda; eylem sırasında sanığın elinde sadece falçata bulunması nedeniyle, AsCK’nun 11’inci maddesi anlamında “silahlı” hâlinin mevcut olmadığı, ancak suçta kullanılan ve “falçata” tabir edilen kesici aletin, fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli olması nedeniyle TCK’nun 6’ncı maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin 4’üncü alt bendindeki düzenleme anlamında “silah” niteliği taşıdığından, sanığın eyleminin, “silahla üstü tehdit” suçunu oluşturduğu kabul edilerek, AsCK’nun 82’nci maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesi gereğince temel ceza tayin edilmesi gerekirken, “silahlı üstü tehdit” olarak vasıflandırılması yasaya aykırı bulunmuştur.” (As.Yrg.4.D., 15.11.2011, 944/935; Yayınlanmamıştır).

[97] “AsCK’nun 91/2’nci maddesinde düzenlenen silahlı üste fiilen taarruz suçunun oluşabilmesi için, sanığın, AsCK’nun 11’inci maddesi anlamında hizmet gereği olarak silahlı olması yeterlidir; silahın saldırıda kullanılması gerekmediği gibi, “dolu” olup olmaması da önemli değildir. Ancak, hizmet gereği olmaksızın silah taşındığı sırada işlenen her suçun “silahlı” işlendiğinin kabulü de, kanun koyucunun amacını aşar. Bu nedenle 16.4.2009 günü kendisine zimmetli silah ve teçhizatı devretmek maksadıyla sivil kıyafetli olarak birliğe gelen ve daha önce nöbetçi astsubaylık görevi yazılan tarihlerden kaldığını ve odasında muhafaza etmekte olduğunu iddia ettiği tabancayı devir ve teslim maksadıyla yanına alarak katılanın odasına geldiğini iddia eden sanığın, silahı, hizmet gereği taşıdığı söylenemeyeceğinden “silahlı” kabul edilmesi mümkün değildir.” (As.Yrg.4.D., 10.05.2011, 424/419; Yayınlanmamıştır).

“AsCK’nun 11’inci maddesine göre, silahlı tabiri, “hizmetin icabı olan silahı hamil bulunmak veya silahının başında olarak bir amirin kumandası ve nezaretiyle hizmete başlanılmış olmak hâlini ifade etmektedir. Somut olayda, sanığın silahlı bulunmasını gerektiren özel bir görevinin bulunmadığı ya da silah başında, başlanılmış bir hizmetin söz konusu olmadığı, mir’i veya şahsi silah taşımamanın kıta hayatının zorunlu bir unsuru olduğu dikkate alındığında, olayda AsCK’nun 11’nci maddesi ile kastedilen anlamda ‘silahlı’ tabirinin söz konusu olmadığı anlaşıldığından, sanığın eyleminin AsCK’nun 82/2’nci maddesinin birinci cümlesi kapsamında değerlendirilmemiş olmasının hukuka aykırı olması nedeniyle, mahkûmiyet hükmünün bozulmasına karar verilmiştir.” (As.Yrg.3.D., 10.06.2014, 523/524; Yayınlanmamıştır).

As.Yrg.4.D., 10.05.2011, 424/419; Yayınlanmamıştır.

[98] “AsCK’nun 11’inci maddesinde belirtilen şekilde, Askerî Ceza Kanunu’nda bir suçun “silahlı” olarak işlenmesi hâlinin düzenlendiği maddelerde, suçun nitelikli halinin oluşabilmesi için silahın kullanılması gerekli olmayıp hizmetin icabı olarak silah taşımamasının zorunlu olduğu sırada işlenmesi gerekmektedir” (As.Yrg.2.D., 21.3.2012, 438/431; Yayınlanmamıştır).

AsCK'da 'silahlı' terimi özel bir anlam ifade etmekte olup, silahın tehditte kullanılması anlamında değildir.^[99] Bu bakımdan, TCK m. 106'da yer alan bir nitelikli hâl olan 'silahla' işlenmesi ise AsCK anlamında nitelikli hâl olan 'silahlı' işlenmesi, birbirinden farklı anlamlara gelmektedir. Bu bağlamda, üstü tehdit suçunun 'silahlı' iken işlenmesi nitelikli hâl iken, 'silahla' işlenmesi, temel cezanın belirlenmesinde göz önüne alınabilecek bir husus olmasına karşılık suçun işleniş biçimi olarak nitelikli hâl değildir.^[100]

[99] "Silahlıktan almış olduğu 614408 seri no.lu G-3 piyade tüfeğinin atım yatağına 1 adet mermi sürüp, tüfeğini tam dolduruş haline getirdikten sonra, emniyeti açık tüfeğinin namlusunu gazinodan dışarı çıkan üstü durumundan P. Ütgm. F.Ç.'ye yönelterek, 'Bana kimse küfür edemez, vuramaz, seni öldüreceğim' diye bağırarak sanığın sübut bulan bu eyleminin, mağdur Ütgm. F.'nin iç dünyası üzerinde korku ve endişe yaratacağında ve mağdur üzerinde ağır bir zarara uğrayacağı endişesi doğuracağına, sanığın bu eyleminin tüm yasal unsurları itibarıyla müsnet 'tehdit' suçunu oluşturduğunda kuşku bulunmamakta ise de; sanığın eyleminin Askerî Mahkemenin kabul ettiği şekilde 'silahlı üstü tehdit' suçunun oluşabilmesi için sanığın bu eylemi AsCK'nın 11'inci maddesinde tanımlandığı üzere 'hizmetin icabı olan silahı hamil bulunmak ve silahının başında olarak bir amirin kumandası ve nezaretiyle hizmete başlamış olmak' şeklinde gerçekleştirmesi gerekmektedir. Dava konusu olayda sanığın eylemde kullandığı G-3 piyade tüfeğini silahlıktan gelişi güzel bir şekilde aldığı, hizmet gereği almadığı, ayrıca bir amirin kumandası ve nezaretinde hizmete başlamadığı dikkate alındığında, sanığın eylemi ika ettiği sırada yasanın kabul ettiği anlamda 'silahlı' olduğunu kabul etmek mümkün bulunmamakta olup, sanığın sübut bulan eyleminin 'adiyen tehdit' suçunu oluşturduğu sonucuna varılmakla..." (As.Yrg.2.D., 3.3.2004, 308/302; **KOC**, s. 428).

[100] "Askerî Mahkemece; yasal, haklı ve inandırıcı gerekçelerle ulaşılan kanaate göre, sanığın suç oluşturduğu sabit görülen fiilinin kabulünde ve bunun üstü tehdit olarak nitelendirilmesinde herhangi bir isabetsizlik bulunmamakta ise de; AsCK'nın 82'nci maddesinin birinci cümlesinde basit üstü tehdit, aynı maddenin ikinci cümlesinde ise nitelikli üstü tehdit suçu düzenlenmiştir. Nitelikli üstü tehdit suçunun oluşabilmesi için, amir veya üstün toplu asker karşısında veya silahlı iken veya hizmet esnasında tehdit edilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla, üstü tehdit suçunun silahla işlenmesi basit üstü tehdit suçunu; silahlı iken işlenmesi ise, nitelikli üstü tehdit suçunu oluşturacaktır. Bu durumda, üstü tehdit suçunun silahla işlenmesi, suçun işleniş biçimi olarak temel cezanın belirlenmesinde, somut olay bakımından, tehdit sebebi yapılabilecektir. Oysa, bir asker kişinin silahlı olarak kabul edilebilmesi için AsCK'nın 11'inci maddesine göre hizmetin icabı olan silahı hamil bulunması veya silahının başında olarak bir amirin kumandası ve nezaretiyle hizmete başlamış olması gerekmektedir. Somut olayda, sanığın silahını hizmet gereği olarak değil, kendisini döven üstüne duyduğu kızgınlıkla aldığı, ayrıca bir amirin kumandası ve nezaretinde hizmet halinde de bulunmadığı anlaşıldığından, silahlı olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Bu itibarla; sanığın fiilinin AsCK'nın 82'nci maddesinin ikinci fıkrasının ilk cümlesi kapsamında basit üstü tehdit olarak değerlendirilmesi gerekirken, anılan fıkranın daha ağır cezayı ön gören ikinci cümlesi kapsamında nitelikli üstü tehdit olarak değerlendirilmesi hukuka aykırı olduğunda..." (As.Yrg.4.D., 18.10.2013, 1231/1209; Askerî Yargıtay Dergisi, S.: 27, Y.: 2014, s. 49-51).

Bu konuda Kanuna getirilen bir eleştiri için bkz. **DURAN**, Gökhan Yaşar, "Askerî Ceza Hukukunda Amir veya Üstü Tehdit Suçu (AsCK m. 82)", Ceza Hukuku Dergisi, Y. 10, Sa. 27, Nisan 2015, s. 97.

2. Ortak Nitelikli Hâllerde Silah

AsCK'nın 51'inci maddesinde, TCK'da mevcut olmayan, AsCK'da yer alan tüm suçlar bakımından uygulanabilecek ortak nitelikli hâllere yer verilmektedir. Ortak nitelikli hâller incelendiğinde, konumuzla ilgili olan, silahın kötüye kullanılması suretiyle hizmetin yerine getirilmesi nitelikli hâline yer verildiğini görmekteyiz. Bu bakımdan maddede yer alan silah kavramının anlamının açıklanması, sınırlarının belirlenmesi çalışmamız için gereklidir.

Silahın kötüye kullanılması, “*silahın askerî bir gerek olmaksızın herhangi bir suretle kullanılmasıdır*”.^[101] Asker kişilere verilen silah belirli bir gayeye tahsis edilmiştir. Silahın tahsis edilen söz konusu gayenin dışında kullanılması, silahın kötüye kullanılması anlamına gelir.^[102]

Yukarıda ifade edildiği üzere, AsCK, silah kavramını tanımlamamıştır. Silah kavramının sınırlarının belirlenmesi için TCK m. 6/f'de yer alan tanımın kullanılabilmesi öne sürülebilir. Tekrara düşmek pahasına ifade etmeliyiz ki, askerî ceza hukukunda silah kavramı, TCK m. 6/f'de tanımlanan şekilde geniş anlamda kullanılmamaktadır. AsCK bakımından silah, Silahlı Kuvvetlerde kullanılması mutad olan kesici, patlayıcı ve ateşli silahlardır.^[103] Dolayısıyla AsCK m. 51'de yer alan silah kavramını, TCK m. 6/1-f'in 1, 2 ve 3'üncü bentleri ile sınırlı tutacak ancak söz konusu bentlerde yer alan nesnenin, Silahlı Kuvvetlerde kullanılmasının olağan olması aranacaktır.

[101] **ERMAN:** 209; “*Silahın suiistimali, bir silahın esas itibarile tahsis edildiği maksat haricinde kullanılması demektir.*” (LÜLEÇİ, Turgut / ÖZBAKAN, Hulusi, Askerî Yargı İle İlgili Kanunlar ve İçtihatlar, (Ankara, C. II, 1973), 433).

[102] **ERMAN:** 209, 210; **KANGAL:** 107.

[103] **ERMAN:** 210; **KANGAL:** 107; “*Sanığın görevi icabı kendisine verilen kasaturayı, tahsis edildiği görev dışında kullanmak suretiyle suiistimal ederek hizmet esnasında Er H.D.'ye müessir fiil ika etmesinde AsCK'nın 51/B maddesinin uygulanması gerekir.*” (As.Yrg.3.D., 30.6.1972, 50/47) (**KOÇ:** 356).

“*Oluş şekli yukarıda açıklanan olayda, askerlik hizmetini yapmakta iken 31.08.2004 tarihinde saat 18:30 sıralarında mevzuiden çıkarak, kendisine görev nedeniyle verilmiş ve zimmetli olan G-3 Piyade Tüfêğini tam dolduruşa getirip, emniyetini açarak, sağ ayak bileğine bir el ateş etmek suretiyle sübuta eren eylemin, yasal unsurları AsCK'nın 79/1'nci maddesinde yazılı 'kendini askerliğe elverişsiz hale getirmek' suçunu oluşturduğu hususunda, suç dosyasında mevcut sözlü ve yazılı tüm delilleri karar yerinde irdeleyip değerlendiren mahkemenin, sanığa müesnet eyleminin sübutuna ve sübuta eren eylemin 'kendini askerliğe elverişsiz hale getirmek' suçunu teşkil ettiğine, sabit gördüğü suçta uygun olarak asgari haddeden ceza tayin ve tespitinde, tespit edilen hürriyeti bağlayıcı cezadan teşebbüse ilişkin hüküm uygulanarak sanığın lehine olmak üzere azami oranda uygulanmasında, sanığın eylemi nöbet görevi sırasında ve bu görevinden dolayı kendisine teslim edilen silahın suiistimali suretiyle gerçekleştirmesi nedeniyle hürriyeti bağlayıcı cezanın AsCK'nın 50 ve 51/B maddeleri uyarınca arttırılmasına...*” (As.Yrg.2.D., 10.10.2007, 1659/1693; Yayınlanmamıştır).

Silah kullanılmadan atılı suçun işlenmesinin mümkün olmadığı^[104] veya silahın kullanılması ilgili suç için özel bir nitelikli unsur olarak düzenlendiği durumlarda, AsCK m. 51/B uygulanmayacaktır.^[105]

3. Diğer Nitelikli Hâllerde Silah

AsCK m. 66/2-a, AsCK m. 67/2-a, AsCK m. 68/2-a, AsCK m. 82, AsCK m. 91, AsCK m. 130, AsCK m. 131, AsCK m. 143'de ise silahın suçun nitelikli

[104] “Millî Savunma Bakanı tarafından; nöbeti esnasında, rabatlamak amacıyla tüfeğini havaya doğru iki el ateşlemek suretiyle atılı suçu işlediği kabul edilen hükümlü hakkında, suç konusunun mühimmat olması nedeniyle AsCK'nın 130/2'nci maddesi uyarınca artırım yapıldıktan sonra, ayrıca suçun silahın kötüye kullanılması suretiyle işlendiğinden bahisle AsCK'nın 51/B ve 50'nci maddeleri uygulamak suretiyle cezanın arttırıldığı, halbuki; Askerî Yargıtay'ın yerleşik karar ve uygulamalarına göre, silah ateşlenmeden atılı suçun işlenmesine imkan bulunmadığı ve dolayısıyla suçun unsuru niteliğindeki silahın kullanılmış olması sebebiyle ayrıca artırım yapılmasının kanuna aykırı olduğu ileri sürülerek, 353 sayılı Kanun'un 243'üncü maddesi uyarınca hükmün bozulması isteminde bulunulmuştur.” (As.Yrg.4.D., 30.1.2007, 132/131; Yayınlanmamıştır).

“Sanık, ateş ederek camları kırmamış, tüfeğini silah olarak değil, sopa gibi kullanmıştır. Yerleşik uygulamaya göre üst ve amire karşı silahını sopa gibi kullanan failin eylemi, silahlı fiilen taarruz olarak değerlendirilmemektedir. Kaldı ki, olay, henüz nöbet hizmeti başlamadan gerçekleştiğine göre; suçun, silahın suiistimalı yanında, 'hizmetin ifası esnasında' gerçekleşme koşulunun arandığı AsCK'nın 51/B maddesinin somut olay bakımından uygulanması olanaklı değildir.” (As.Yrg.2.D., 23.06.2004, 878/870; Yayınlanmamıştır).

“Yapılan incelemede; Sanığın, 27.2.2003 tarihinde 05.00 – 07.00 saatleri arasında 6 no'lu nöbet yerinde silahlı nöbetçi iken nöbetçi subayı tarafından uyurken yakalandığı; hakkında işlem yapmaması için yalvarmasına rağmen bu isteğinin nöbetçi subayı tarafından kabul edilmediği, nöbetçi subayının nöbet yerinden ayrılmasından 10 – 15 dakika sonra bir el silah sesi duyulması üzerine nöbet yerine gidildiğinde, sanığın kendisini sol omuz bölgesinden vurmuş olarak bulunduğu, sanığın bu yaralanma nedeniyle bir süre yatarak tedavi gördükten sonra 1,5 ay hava değişimine gönderildiği anlaşılmaktadır. . .

Ancak; bu suçun işlenebilmesi için failin mutlaka komutan veya nöbetçi olması ve dolayısıyla hizmet esnasında bulunması, ayrıca AsCK'nın 15'inci maddesine göre bir kişinin nöbetçi sayılabilmesi için mutlaka silahlı olması gerektiği hususları dikkate alındığında; suçun unsuru niteliğinde olan 'hizmet esnasında' ve 'silahlı olmak' hallerinin, yasanın amacına aykırı olarak, ayrıca AsCK'nın 51/B maddesi uyarınca ek artırım sebebi olarak kabul edilmesi yasaya aykırı olduğundan, mahkumiyet hükmünün bu sebeple bozulmasına karar verilmiştir.” (As.Yrg.4.D., 23.12.2003, 1244/140; Yayınlanmamıştır).

[105] “Ayrıca, suçun silahla işlenmiş olması nedeniyle sanık hakkında, eylemin bu halini düzenleyen AsCK'nın 91'inci maddesinin ikinci fıkrasındaki suçun ağırlaştırılmış şeklini düzenleyen hüküm uygulanmış olduğundan, aynı nedenin, yani suçun silahla işlenmiş olması halinin, bu defa AsCK'nın 50, 51'inci maddeleri uyarınca da bir artırım nedeni olarak kabul edilemeyeceği, diğer bir ifadeyle, suçun silahla işlenmiş olması hali, suçun unsuru olması nedeniyle sanık hakkında ayrıca AsCK'nın 50, 51'inci maddeleri uyarınca ceza arttırımı yapılması kanuna aykırı olduğundan. . .” (As.Yrg.1.D., 11.5.2005, 535/525; Yayınlanmamıştır).

hâli olarak ele alındığını görüyoruz. Bu nitelikli hâlleri sınıflandırarak AsCK m. 66/2-a, AsCK m. 67/2-a, AsCK m. 68/2-a'da yer alan nitelikli hâlleri firar suçuna ilişkin nitelikli hâller; AsCK m. 82, AsCK m. 91'de yer alan nitelikli hâlleri "itaat ve inkıyadı bozan cürümlere" ait nitelikli hâller; AsCK m. 130, AsCK m. 131'de yer alan nitelikli hâlleri "mallara karşı cürümlere" ait nitelikli hâller ve AsCK m. 143'de yer alan nitelikli hâli "hizmet ve vazifenin ihlali suretiyle işlenen suçlara" ait nitelikli hâller başlıkları altında incelemeyi uygun bulmaktayız.

a. Firar Suçlarına Ait Nitelikli Hâllerde Silah

Firar suçlarına ait nitelikli hâller; AsCK m. 66/2-a, AsCK m. 67/2-a ve AsCK m. 68/2-a'da yer almaktadır. Kanun koyucu, AsCK m. 66/2-a'da "Suçlu, silah, mühimmat ve bunların teçhizat veya nakil vasıtalarından ve hayvanlardan birini veya ordu hizmetine tahsis edilen herhangi bir şeyi beraberinde götürmüş ise" ifadesine yer vermek suretiyle, nitelikli hâli, silahın yanı sıra mühimmat, teçhizat ve nakil vasıtaları, hayvanlar ile ordu hizmetine tahsis edilen herhangi bir şeye genişletmiştir. Belirtelim ki, ordu hizmetine tahsis edilen şey, askerî eşya kavramına karşılık gelmekte ve TSK'na ait herhangi bir eşyanın beraberinde götürülmesinde nitelikli hâl uygulanabilmektedir.^[106]

AsCK m. 66'da yer alan silah kavramının, TCK m. 6/1-f'de yer alan silah kavramı kadar geniş olmadığı kanaatindeyiz. Kanun koyucunun silahtan sonra mühimmata yer vermesi, burada yer alan silahın TSK'da kullanılması olağan olan, faile görevi gereği verilen ateşli silah olarak anlaşılmasını zorunlu kılmaktadır.^[107] Failin, TCK m. 6/1-f'deki silah tanımında yer alan herhangi bir nesneyi götürmesi (örneğin kasatura veya birliğe ait patlayıcı) durumunda, maddede yer alan silah kavramı içinde değil, ordu hizmetine tahsis edilen herhangi bir şey kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak belirtelim ki, maddenin

[106] "Her ne kadar, 'ağırlaştırıcı sebep' olarak görülen, failin beraberinde götüreceği 'silahın' niteliği konusunda AsCK'nın 68'nci maddesinin metninde açık bir tanımlama yer almamış ise de, failin beraberinde götüreceği diğer eşyanın, mühimmat, savaş araç ve gereci olarak sayılmış olmasından ve AsCK'nın 66/2-a maddesinde ise, failin beraberinde götürdüğü eşyalardan sonra, "...veya ordu hizmetine tahsis edilen herhangi bir şeyi..." şeklinde bir tanımlama yapılmış olmasından, failin beraberinde götüreceği silah ve mühimmatın da, askerî hizmete tahsis edilmiş olmasının gerektiği sonucuna ulaşılmıştır." (As.Yrg.1.D., 31.05.2006, 976/962; Yayımlanmamıştır).

[107] Belirtelim ki Askerî Yargıtay, ateşli silahın beraberinde götürüldüğü durumlarda bile failin, silahı götürmek mecburiyetinde bulunması hâlinde nitelikli hâli uygulamamaktadır. "Saniğin silahını birlikte götürmek mecburiyetinin bulunduğu hallerde silahı ile birlikte firar etmesi halinde eylemin AsCK'nın 66/1-A maddesi içerisinde değerlendirilmesi gerekir." (As. Yrg.Drl.Krl., 3.11.1994, 114/114).

bu kadar geniş yazılması sonucu, burada yer verilen tartışma, teorik bir tartışma olmaktan öteye geçmeyecektir.

AsCK m. 67/2-a ile 68/2-a'da aynı ifadeler kullanılmıştır: “*Fail beraberinde silah, mühimmat, savaş araç ve gereği götürmüş ise*”. AsCK m. 66/2-a bakımından yapmış olduğumuz değerlendirmeyi, burası için de aynen yinelemekteyiz. Kanun koyucunun, silahtan sonra mühimmatı zikretmesi, savaş araç ve gereçlerine ayrıca yer vermesi, maddede yer alan “silah” kavramını, ateşli silahlar ile sınırlamaya bizi götürmektedir. Burada bir hususa dikkat etmek isteriz ki, TCK m. 6/1-f’in 2’nci fıkrasında yer alan patlayıcılar, 3’üncü fıkrasında yer alan “*saldırı ve savunmada kullanılmak amacıyla yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici*” aletler, savaş araç ve gereci kapsamında düşünülmesi gereklidir.

b. Askerî İtaat ve İnkıyadı Bozan Cürümlere Ait Nitelikli Hâllerde Silah

AsCK m. 82’de yer alan amir veya üstü tehdit suçu bakımından kanun koyucu, “*silahlı*” olmayı nitelikli hâl olarak belirtmiştir. Burada yer alan “*silahlı*” ibaresi AsCK m. 11’de tanımlanmış ve yukarıda detaylı şekilde açıklanmıştır. Kanun koyucu, tehdit suçunun ayrıca silahla işlenmesini nitelikli hâl olarak düzenlemediğinden, silahlı olmayan ancak silahla suçu işleyen failin eylemi, temel ceza belirlenirken dikkate alınacaktır.

AsCK m. 91/2’de yer alan “amire veya üste fiilen taarruz” suçunda, hem “*silahlı*” olmak, hem de eylemi “*silahla veya tehlikeli bir alet ile*” gerçekleştirmek nitelikli hâl olarak düzenlenmiştir. “Silahlı” kavramına ilişkin yukarıda yapılan açıklamalara gönderme yapmakla yetineceğiz.

AsCK m. 91/2’de yer alan “*silah veya tehlikeli alet ile*” ifadesi, Alman CK’nın 224 ve 244’üncü maddelerinde yer alan “*tehlikeli araç*” düzenlemesine benzer bir düzenlemedir. Burada suçun, silahla işlenmesi aranmaktadır. Suçun silahla işlenmesinin arandığı durumlarda, failin bizzatı silahlı olması yeterli olmamakta, silahın suçun icrasında kullanılmış olması gerekmektedir.^[108] Burada yer alan icrayı, teşebbüsü de içerek şekilde anlamak gereklidir. Başka bir anlatımla suçun silahla işlenmesi dolayısıyla nitelikli hâli uygulamak için suçun tamamlanması gerekli değildir, icra hareketlerinin başlangıcında silahın kullanılması yeterlidir.

AsCK m. 91/2’de ‘*tehlikeli alet*’ ayrıca ifade edildiğinden dolayı, silah kavramının ateşli silahlara özgü anlamamız gerektiği kanaatindeyiz. Buna karşılık Askerî Yargıtay bazı kararlarında, kasatura ile işlenen eylemi “*tehlikeli alet ile*” kavramı

[108] ARTUK – GÖKCEN – YENİDÜNYA, s. 243.

altında değil, “silah” kavramı altında değerlendirmektedir.^[109] Benzer şekilde, ateşli silahın dipçığının kullanılması durumunda da “*silahla fiilen taarruz*” suçunun oluştuğu ifade edilmektedir.^[110] Ateşli silah dipçığının, nesnenin (ateşli silah) kullanım amacına uygun olarak kullanılmadığı için (ateşlenmediği için) silah olarak kabul edilmediği kararlar da mevcuttur.^[111] Buradaki temel tartışma, TCK uygulamasında silah kavramı anlatılırken işaret edildiği üzere, kullanım amacının mı yoksa somut olayda tehlike yaratıp yaratmadığının mı silah kavramını belirlerken dikkate alınacağı tartışmasıdır. Bunun yanı sıra İç Hizmet Kanunu m. 87 ve devamında, askerin silah kullanma yetkileri açıklanırken, tüfek dipçığının de kullanılması hususuna yer verilmiştir. Bu noktadan hareketle, tüfek dipçığını kullanmanın da, tüfeğin kullanım amaçları arasında olduğu sonucunu çıkarabiliriz.^[112] Tüfek dipçığı, somut olayda taarruz suçu bakımından tehlike yaratabilecek bir araç olduğundan TCK m. 6/1-f kapsamında silah sayılmasına karşın, AsCK m. 91/2 kapsamında da “tehlikeli alet” değil, dar anlamda silah değil sayılması gerektiği kanaatindeyiz.

Yine bazı kararlarında ise silah ve tehlikeli alet ayırımına dikkat etmekte, saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli araçları “*tehlikeli alet*” kavramı altında değerlendirdiği görülmektedir.^[113] Tüfek şarjörünün, mutad olarak tecavüz

[109] “*Silahlı nöbetçi iken kendisini kontrole gelen devriye onbaşılarını ortada hiçbir sebep bulunmamasına rağmen dolduruş yaptığı tüfeğini tevcih ederek onları yerde sürdüren, bunlardan birine silahının kasaturası ile dürten sanığın her iki mağdura karşı silahla üste fiilen taarruz suçunu işlediğinin kabulü gerekir.*” (As.Yrg.3.D., 9.1.1990, 16/9).

[110] “*Sanığın, mağdur Ulaş. Onb. E. C. 'ye 'Şerefsiz' demek suretiyle 'üste hakaret', tokatla vurduktan sonra kasatura ile saldırmak ve tüfeğinin dipçığı ile vurmaya çalışmak suretiyle de 'silahla üste fiilen taarruz' suçlarını işlediği sübuta ermektedir.*” (As.Yrg.3.D., 22.4.2008, 1141/1135; **KOÇ**, s. 579).

[111] Öğretide başka bir karar örnek gösterilmek suretiyle dipçik ile yapılan eylemin silah kabul edilmediği ifade edilmektedir. (“*Üste fiilen taarruz, tüfeği ateşlemek suretiyle olmayıp, dipçik ile vaki olduğuna göre suç As.C.K.2nün 91/1 inci maddesine uyar.*”; **DURAN**, Gökhan Yaşar, “*Askeri Ceza Hukukunda Amire veya Üste Fiilen Taarruz Suçu (AsCK m. 91)*”, Ceza Hukuku Dergisi, Y. 9, Sa. 24, Nisan 2014, s. 200, 201).

[112] Askerî Yargıtay 2009 yılında vermiş olduğu bir kararında, G-3 piyade tüfeğini savurarak üstü olan mağdurun alnında yaralanmasına sebebiyet verilmesi eyleminde, ‘silahlı üste fiilen taarruz suçunu’ oluşturduğunu kabul etmiştir. Askerî Yargıtay bu kararında, saldırı ve savunmaya elverişlilik ölçütünden hareket etmiş. Yargıtay CGK’nın 2008 tarihli kararına vurgu yapmıştır. (As.Yrg.3.D., 15.12.2009, 3030/3147; Yayınlanmamıştır).

[113] “*Üste saldırı sırasında sanığın elinde bulunan demir çubuğun vücutta yaralanmaya veya tahribata yol açabilecek nitelikte olması nedeniyle, eylemin tehlikeli aletle gerçekleştirildiğinin kabulü gerekir.*” (As.Yrg.1.D., 23.6.2004, 704/704; **KOÇ**, s. 567).

“*Askerî Mahkemece, sanığın eylemi, silahla üste fiilen taarruzla teşebbüs olarak kabul edilerek hakkında hüküm kurulmuş ise de, sanığın mağdur Ulaş. Çvş. S.G.'nin üzerine doğrulttuğu silahını ateşleyerek ataklarının arasına bir el ateş etmesiyle silahla üste fiilen taarruz suçunun*

ve müdafada kullanılan bir alet olmadığından, tehlikeli alet olarak kabul edilmeyeceğine dair olan 1987 tarihli kararın^[114], Yargıtay'ın 765 sayılı Kanun zamanındaki yanlış uygulamasından esinlendiğini, 5237 sayılı Kanun zamanındaki değerlendirmelerde, tüfek şarjörünün saldırı ve savunma bakımından elverişli olması koşuluyla, somut olayda tehlikeli alet olarak değerlendirilmesi mümkündür.

Askerî Yargıtay uygulamasında, AsCK m. 91/2 kapsamında çakı bıçağı^[115], ustura^[116], falçata^[117], jilet^[118], maket bıçağı^[119], su borusu^[120], yemek çatalı^[121], balta^[122], tornavida^[123], demir boru^[124] tehlikeli alet kabul edilmiştir.^[125] Buna karşılık “çay bardağı”, Yargıtay'ın önceki içtihatları doğrultusunda, saldırı veya

kanuni unsurları ile tamamlandığı, eylemin artık teşebbüs aşamasında kaldığından söz edilemeyeceğinden, silahla üste fiilen taarruza teşebbüs suçundan verilen hükmün suç vasfındaki hata nedeniyle bozulmasına karar verilmiştir.” (As.Yrg.1.D., 11.05.2005, 535/525; KOÇ, s. 569).

“İsmi geçen tanıkların tamamının ve mağdurun, olay sırasında sanık erin eline aldığı yangın baltasıyla mağdura en fazla ne kadar mesafe varken durdurulduğu ve istemesi halinde baltayı mağdura vurabilecek (bu şekilde bir etkili eylemde bulunabilecek) bir mesafeye kadar yaklaşmış yaklaşmadığının sorularak yeniden dinlenilmesi ve sanık erin, mağdur onbaşının suratına yumruk vurmaya başlayan ve AsCK'nın 91'inci maddesinin 1'inci fıkrası kapsamında giren üste fiilen taarruz' suçunu oluşturan eylemin aynı maddenin 2'nci fıkrası kapsamına giren 'tehlikeli aletle üste fiilen taarruza teşebbüs etmek' suçunu oluşturacak boyuta ulaşıp ulaşmadığının (tenakki edip etmediğinin) tespit edilerek, elde edilecek sonuca göre hukuki durumunun belirlenmesi gerekirken, noksan inceleme ve soruşturma ile hüküm kurulması hukuka aykırı bulunmuştur.” (As.Yrg.3.D., 23.1.2007, 85/84; KOÇ, s. 577).

“Sanığın üstü olan çavuşa saldırıp tehlikeli bir alet olan tıraş bıçağıyla sol kol ve dirseğini yaralayıp vücut bütünlüğüne yönelik etkili eylemde bulunmak suretiyle AsCK'nın 91'inci maddesinin 2'inci fıkrasında tanımlanan tehlikeli aletle üste fiilen taarruz suçunu işlediği” (As.Yrg.1.D., 30.4.2008, 1391/1393; KOÇ, s. 579).

[114] As.Yrg.3.D., 17.2.1987, 96/70; Askerî Yargıtay Kararları Dergisi, S.6, 1970, s. 246.

[115] As.Yrg.Drl.Krl., 6.12.1963, 2098/110.

[116] As.Yrg.3.D., 23.5.1967, 22/231.

[117] As.Yrg.1.D., 9.3.1988, 229/212.

[118] As.Yrg.1.D., 17.5.2000, 39/336.

[119] As.Yrg.Drl.Krl., 15.6.1995, 62/62.

[120] As.Yrg.Drl.Krl., 17.12.1998, 180/173.

[121] As.Yrg.1.D., 3.4.2003, 427/422.

[122] As.Yrg.3.D., 23.01.2007, 85/84; Yayınlanmamıştır.

[123] As.Yrg.4.D., 04.12.2007, 1960/1955; Yayınlanmamıştır.

[124] As.Yrg.4.D., 13.11.2007, 1805/1796; Yayınlanmamıştır.

[125] Bkz. DURAN, Fiilen Taarruz, s. 200.

savunmada kullanılmaya elverişli olmadığından “tehlikeli alet” olarak değerlendirilmemiştir.^[126] Askerî Yargıtay, AsCK m. 91/2 bakımından “kasatura”yı, tehlikeli alet olarak değil, silah olarak değerlendirmiştir.^[127]

Yukarıda yer alan kararlar kapsamında kısa bir özet yapmak gerekirse, amire veya üste fiilen taarruz suçu kapsamında piyade tüfeğinin veya kasaturasının kullanımını Askerî Yargıtay silah kapsamında değerlendirirken, TCK m. 6/1-f kapsamında diğer silah türlerini ise “tehlikeli alet” kapsamında değerlendirdiğini belirtebiliriz. Söz konusu ayırımın, uygulanacak hükmün tespiti bakımından bir değeri bulunmazken, AsCK uygulamasında “silah” ve “tehlikeli alet” ayırımının yapılıp yapılmadığı noktasında değerlendirme yapılması açısından önemi vardır.

c. Mallara Karşı Cürümlere Ait Nitelikli Hâllerde Silah

AsCK'nın 130'uncu maddesinde askerî eşyayı terk eden, kısmen veya tamamen tahrip eden, özürsüz kaybeden, harap olmasına sebebiyet veren veya özel menfaatinde kullanan kişi cezalandırılmıştır. Maddenin ikinci fıkrasında, suçta konu eşyanın silah, mühimmat, savaş araç veya gereci olması durumunda cezanın artırılacağı yazılmak suretiyle silah, suçun nitelikli hâli olarak düzenlenmiştir.

Maddede silah ifadesinin arkasından mühimmata yer verilmesi, silahın ateşli silah olarak anlaşılması gerektiği fikrini doğurmaktadır. Suçun mala karşı işlenen suçlardan olduğu dikkate alındığında, nitelikli hâl oluşturan silahın, daha önceki açıklamalarımıza paralel olarak TSK'da kullanılması mutad olan ateşli silahları kapsamı gerektiği kanaatindeyiz. TSK'da kullanılan kesici, delici ve bereleyici diğer savaş araç ve gereçlerinin, savaş araç ve gereci kapsamında değerlendirilmesi gerekmektedir. Ancak belirtmeliyiz ki, maddede yer alan nitelikli hâlin uygulanabilmesi için silahın mülkiyetinin devlete ait olması gerektiği gibi askerî göreve de ait olmalıdır. Bu kapsamda üzerinde kişilerin şartlı malik

[126] As.Yrg.1.D., 26.9.2007, 1726/1899.

[127] As.Yrg.4.D., 06.06.2006, 925/924; Yayınlanmamıştır.

oldukları zoraltım tabancaları^[128] ile jandarmanın adli ve idari görevlerine giren silahlar^[129], maddede yer alan suçun konusunu oluşturmayacaktır.

Maddede yer alan savaş araç ve gereci, Askerî Yargıtay'ın bir kararında; “*birliğin muharebe gücüne tesir eden ve Birlik Teşkilat Malzeme Kadrosunda (TMK) gösterilen bütün ordu malları ile birlik tarafından yetki verilmiş, ikmal kataloglarında ve tahsis listelerinde gösterilen malzeme*” şeklinde tanımlanmıştır.^[130] Bu tanım esas alındığında, maddede yer alan silah kavramını da kapsadığı açıktır. Bununla birlikte maddede silah ayrı ifade edildiğinden, savaş araç ve gereci ifadesine göre dar ve ayrı yorumlanmalıdır.

Askerî Yargıtay içtihatlarına bakıldığında çoğunlukla ateşli silah ile görevin gereği olmadan, şahsi zevklerini tatmin bakımından yapılan atışlar, mühimmatın tahribi olarak değil, silahın özel menfaatinde kullanılması suçu kapsamında değerlendirilmiştir.^[131]

[128] “Subay-astsubaylara para karşılığı verilen zoraltım silahları askeri eşya vasfında değildir.” (As. Yrg.1.D., 17.7.1996, 481/477; **KARDAŞ – ÇINGİ**, s. 856). “Sanık astsubayın kendisine 1468 sayılı Kanun gereğince verilen zati tabancasını kaybetmesi, askeri eşyayı özürsüz kaybetmek suçunu oluşturmaz.” (As.Yrg.2.D., 11.2.1004, 138/134; **KOÇ**, s. 647).

“Bu hükümlere göre, ilk nasip istibkakı olarak tabanca alan personel açısından şartlı bir mülkiyet söz konusu olmakla birlikte, ilgili kişilerin mevzuattan kaynaklanan hakları nedeniyle mülkiyetini kazanmış buldukları eşyalara, askeri eşya, dolayısıyla devlete ait silah niteliğinin verilmesine hukuken imkân yoktur. Bu nedenle; sanığın, olayda kullandığı tabancanın, şahsi tabancası olduğu ve İç Hizmet Kanunu'nun 34'üncü maddesine göre sivil kıyafetle taşıma ve şahsi tasarrufunda tutma yetkisinde olduğu dikkate alındığında, tabancanın bu zati niteliği itibarıyla, görevi gereği olarak elinde bulundurduğu araç ve gereç kapsamında değerlendirilemeyeceği...” (As.Yrg.2.D., 16.05.2012, 702/697; Yayımlanmamıştır).

[129] As.Yrg.5.D., 24.4.1996, 262/259; **KOÇ**, s. 643).

[130] “Askerî Yargıtay'ın yerleşmiş içtihatlarına göre savaş araç ve gereci, birliğin muharebe gücüne tesir eden ve Birlik Teşkilat Malzeme Kadrosunda (TMK) gösterilen bütün ordu malları ile birlik tarafından yetki verilmiş, ikmal kataloglarında ve tahsis listelerinde gösterilen malzemelerdir. Jandarmanın Teşkilat Malzeme Kadrosunda gösterilen bir aracın adli ve idari hizmette kullanıldığı zaman savaş aracı sayılmaması, buna karşılık askeri hizmette kullanıldığı takdirde savaş aracı sayılması mantığa ve hukuka aykırı düşer. Bu nedenle, jandarma birliğine ait araçların özel menfaatte kullanılması halinde de savaş aracı olarak kabul edilerek failler hakkında AsCK'nın 130/2'nci maddesinin uygulanması ve verilecek cezanın AsCK'nın 50'nci maddesi uyarınca artırılması zorunludur.” (As.Yrg.Drl.Krl., 12.12.2002, 96/98; **KOÇ**, s. 646).

[131] “Taşındığı piyade tüfeğine bir adet mermi sürerek ateşleyen sanığın kastı mermiyi tabrip olmayıp, piyade tüfeğini hususi menfaatinde kullanmak olarak kabul edilmelidir.” (As.Yrg.Drl.Krl., 4.4.1969, 29/29; **KOÇ**, s. 644).

“Sanığın İstanbul İl J.K.lığı devriye tim komutanlığı görevini yaparken yanında taşıdığı makineli tabanca ile boş bir tenekeye nişan alarak dört el ateş etmesi olayı; ateş etme zevkini tatmin gayesine yönelik olup, eylemin AsCK'nın 130'uncu maddesinde yazılı 'Askerî Eşyayı Özel Menfaatinde Kullanmak' suçunu teşkil edeceği gözetilmeden, askeri eşyayı kasten tabrip

AsCK'nın 131'inci maddesinde yer alan suçun nitelikli hâllerinden birisi, çalma, zimmetine geçirme, ihtilas etme, satma, rehin verme, satın alma, rehin kabul etme ve gizleme eylemlerinin silah, cephane veya herhangi bir savunma vasıtasına yönelik işlenmesidir. Maddede, silah ifadesinden sonra 'cephane'^[132] kavramına yer verilmesi, 'silah' ifadesini ateşli silah olarak anlaşılmaya yönlendirmektedir. AsCK m. 131'de yer alan suçların temel şekillerinin, "para veya kıymeti ne olursa olsun bir eşya" veya "her türlü askerî erzak, eşya ve hayvanlar" üzerinde işlenmesi, 2'nci fıkrada yer alan silah kavramını dar yorumlamayı gerektirmektedir.^[133]

Ayrıca suçun nitelikli hâllerinde silah ve mühimmatın yanı sıra "herhangi bir müdafaa vasıtası"na yer verilmiştir. Burada yer alan savunma aracı, bireysel savunma aracı değil, toplumsal savunma aracı olarak yorumlanmalıdır. Başka bir anlatımla "dış güvenlik" görevi bulunan TSK'nın, söz konusu görevini yerine getirebilmesi için birlik envanterlerinde yer verilen ve savunma görevi ile bağlantılı her türlü eşyanın "müdafaa vasıtası" kavramına dâhil edilmesi gerekmektedir. Ayrıca belirtelim ki, "müdafaa vasıtası" ifadesinin, sadece savunmada kullanılan değil, yerine göre askerî harekât türlerinden olan taarruzda da kullanılan (AsCK m. 130'da olduğu gibi) "savaş araç ve gereci" şeklinde anlaşılması gerektiği kanaatindeyiz.

Sonuç olarak AsCK m. 131'de yer alan silah kavramı; madde metninde akabinde cephane kavramına yer verilmesi, her türlü savunma aracının ayrıca ifade edilmesi ve maddede yer alan suçların mala karşı işlenen suç niteliği göz

suçundan mahkumiyetine karar verilmesi kanuna aykırıdır." (As.Yrg.1.D., 27.2.1985, 71/60; KOÇ, s. 644).

"Kaybedilen askerî eşyanın silah gibi önemli bir askerî eşya olması nedeniyle bu halin yerel mahkemece şiddet sebebi olarak kabulü ile takdirden zaaf teşkil etmeyen gerekçelerle teşdiden ceza tayin edilmesinde bir isabetsizlik görülmemiştir." (As.Yrg.4.D., 6.5.1997, 265/264; KOÇ, s. 645).

[132] "Sanık tarafından atış alanında bulunduğu iddia edilen ve dolabında ele geçirilen söz konusu mermilerin askerî mühimmat niteliğinde bulunup bulunmadığının tespiti bakımından Birlik kayıtlarında mevcut olup olmadığı, Birliğin herhangi bir eksik ve açığı olup olmadığının araştırılarak suç vasfının buna göre (askerî eşyayı çalmak, askerî eşyayı gizlemek) belirlenmesi gerekirken, bu hususun araştırılmaması noksan soruşturma yönünden, sanık hakkında AsCK'nın 131/1'inci maddesine göre tayin edilen temel ceza gizlenen eşyanın mühimmat olması nedeniyle AsCK'nın 131/2 ve 50'inci maddelerine göre artırılırken biçbir gerekçe göstermeden (sadece takdiren denilmek suretiyle), 'takdiri indirim oranındaki asgari had nazara alınarak' şeklindeki bir kabul ile 1/6 oranında artırılması usul yönünden Kanuna aykırı olmakla, hükmün bu yönlerden bozulmasına karar verilmiştir." (As.Yrg.4.D., 25.10.2005, 1131/1129; KOÇ, s. 679).

[133] Bkz. DEĞİRMENCİ, Olgun – ERGUTEKİN, İdris, "Askerî Ceza Hukukunda Zimmet Suçu", Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.4, Sa. 15, Ekim 2013, s. 140.

önüne alınarak, TCK m. 6/1-f’de yer alan silah kavramına eşdeğer yorumlanamayacaktır. AsCK m. 131’de yer alan silah; TSK’da kullanılması mutad olan ateşli silahlar anlamında kullanılmıştır. TSK’da kullanılması mutad olan kesici, delici ve bereleyici diğer aletlerin, “müdafaa vasıtası” olarak değerlendirilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

d. Hizmet ve Vazifenin İhlali Suretiyle İşlenen Suçlara Ait Nitelikli Hâllerde Silah

AsCK m. 143’de “Şartnameye aykırı mal veya hizmet kabul etme” suçunda, kabul edilen malın; silah, mühimmat, savaş araç ve gereci olması durumunda nitelikli hâl uygulanacaktır. Hizmet ve vazifenin ihlali suretiyle işlenen suçlar altında düzenlenen maddede yer alan ifadenin, AsCK’nın 130’uncu maddesinde düzenlenen nitelikli hâl ile hemen hemen aynı ifadeler olduğu göze çarpmaktadır. Nitelikli hâllerde, 4551 sayılı Kanun’un 26’ncı (AsCK m. 130 için) ve 29’uncu maddeleri (AsCK m. 143) ile değişiklikler yapılmıştır. Hükümet Tasarısına bakıldığında “*ceza etkinliğinin artırılması ve ceza adaletinin sağlanması*” amacının güdüldüğü görülmektedir. Bu kapsamda; aynı Kanunla yapılan değişikliklerin, aynı ifadelerin kullanılmasını tercih ettiği için anlam bakımından da aynı olduğu kanaatindeyiz. Dolayısıyla AsCK m. 130 için yaptığımız açıklamaların, AsCK m. 143 için de geçerli olduğu kanaatindeyiz.

SONUÇ

Gerek 765 sayılı TCK'da gerekse de 5237 sayılı TCK'da silaha ilişkin bir tanım verilmediği, silahı oluşturan nesnelere, özellikleri ve kullanım amaçları belirtilmek suretiyle meseleci yöntemle sayıldığı görülmektedir. 5237 sayılı TCK, Tanımlar arasında silaha yer vermek suretiyle, silahın suçun unsuru veya nitelikli hâli olduğu durumlarda silah tabirine yeknesak bir anlam vermek ve uygulamada birliği sağlamak istemiştir. Özellikle “*saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler*” ifadesini de eklemek suretiyle, 765 sayılı TCK zamanında öğretilen Yargıtay uygulamasını yönlendirmek istemiş ve bunda kanaatimizde başarılı da olmuştur. Silah, üretim maksadı dışında, somut olay bakımından faile avantaj sağlamaya, mağdurun direncini kırmaya, zarar ve zarar tehlikesini ağırlaştırmaya elverişli olan her nesnedir.

Askerî Ceza Kanunu uygulamasında silah, TCK uygulamasından biraz farklılık göstermektedir. AsCK bakımından da silah, suçun unsuru veya nitelikli hâli olabilmektedir. Ancak özellikle bazı suçları işleyebilen nöbetçinin tarifinde kullanılması, bazı suçlar bakımından nitelikli hâl olan “silahlı”nın Kanunda ayrıca tanımlanması, tüm suçlar bakımından nitelikli hâl olan AsCK m. 51’de ayrıca “silahın suiistimali”ne yer verilmesi, AsCK uygulamasının, TCK’dan farklılaşmasına neden olmuştur.

Silahın suçun unsuru olduğu durumlar, AsCK m. 60/2, AsCK m. 62/1-C, AsCK m. 146 ve fail bakımından özellik gösteren AsCK m. 15’te yer almaktadır. Maddenin lafzî itibariyle incelenmesi, suç ile korunan hukuki yarar, kanun koyucunun gerçek iradesi kapsamında AsCK m. 60/2’de yer alan silahın, bireysel ve mürettebatla kullanılan ateşli silah; AsCK m. 62/1-C’de yer alan silahın her türlü harp malzemesi; AsCK m. 146’da yer alan silahın TSK’da kullanılması mutad olan kişiye veya TSK’ya ait her türlü ateşli silah; AsCK m. 15’de yer alan nöbetçi tanımındaki silahın ise ateşli silah olarak anlaşılması gerektiği kanaatindeyiz.

Silahın suçun nitelikli hâli olarak düzenlendiği durumları da üç başlık altında değerlendirdik. Bazı suçlarda nitelikli hâl olan ve AsCK’da özel olarak tanımlanan silahlı kavramında yer alan silahın, kişi üzerinde görev gereği bulunan ateşli silah veya top, makineli tüfek, tank, savaş uçağı gibi silahlar olarak anlaşılması gereklidir. Silahlı kapsamında silahın, suçun işlenmesinde kullanılması gerekli değildir. Ortak nitelikli hâllerde yer alan “silahın suiistimali” olarak değerlendirilecek durumlarda da silah; TSK’da kullanılması mutad olan ateşli silahlar ile kesici, delici, bereleyici silahlar anlamında kullanılmaktadır.

Diğer nitelikli hâllerde silah kavramını ise her bir suç bakımından ayrı ayrı anlamlandırmaya çalıştık ve maddenin lafzı, Kanunun hazırlık çalışmaları, Askerî Yargıtay uygulaması ve az da olsa öğretilerdeki görüşler ışığında çalışmamızda netlik sağlamaya gayret ettik. Bu alanda yapılan bilimsel çalışmanın azlığı ve Askerî Yargıtay kararlarında her zaman derin tahliller yapılmamasından dolayı, konuyu açıklarken şahsi görüşlerimize çok fazla yer verdik.

Sonuç kısmının özü olarak TCK m. 6/1-f'de yer alan tanım bazı suçlar bakımından AsCK uygulaması için yol gösterici olurken, diğer suçlar bakımından geniş ve sınırları belirsiz bir tanım olarak kalmaktadır. Bu bakımdan, AsCK'da öncelikli olarak terim birliğinin sağlanması elzem görülmektedir. Silaha nitelikli hâl veya unsur olarak yer verilen birçok maddede, farklı ifadeler ve kavramlar kullanılmaktadır. Terim birliğinin sağlanmasından sonra, silah kavramına verilecek anlamı da ifade eden bir tanıma Kanunda yer verilmesi, hukuk güvenliğini sağlayacak ve ceza adaletini temin edecek bir durum olarak ifade edilebilir.

KAYNAKÇA

AKSOY RETORNAZ, Emine Eylem, “Genel Güvenliğin Kasten Tehlikeye Sokulması Suçu”, Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2012/2.

Ankara Barosu Dergisi, 1965, Sayı 5.

ARTUK, Mehmet Emin – **GÖKCEN**, Ahmet – **YENİDÜNYA**, Ahmet Caner, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 10. Baskı, Ankara 2010.

Avrupa Ekonomik Komisyonu İç Ulaştırma Komitesi, ADR Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması, C.1, s. 113; http://www.kugm.gov.tr/BLSM_WIYS/TMKDG/tr/Mevzuat/sozlesmeler/20130304_152440_64574_1_64896.pdf, Erişim Tarihi: 24 Kasım 2015.

BEZGİNLİ, Hakan – **KÖKSAL**, Tunay, Karayolu Taşımacılık Hukuku, 2. Baskı, Ankara 2013.

CENTEL, Nur – **ZAFER**, Hamide – **ÇAKMUT**, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, C. I, 2. Bası, İstanbul 2011.

CİHAN, Erol, Cebir Kullanma Cürmü (TCK. m. 188), İstanbul 1978.

CINAR, Ali Rıza, Tehdit Suçu, Ankara 2002.

DEĞİRMENCİ, Olgun – **ERGÜTEKİN**, İdris, “Askerî Ceza Hukukunda Zimmet Suçu”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y.4, Sa. 15, Ekim 2013.

DEĞİRMENCİ, Olgun, “Askerî Ceza Kanununda Düzenlenen Ortak Nitelikli Hâller”, Terazi Aylık Hukuk Dergisi, Aralık 2014.

DURAN, Gökhan Yaşar, “Askerî Ceza Hukukunda Amir veya Üstü Tehdit Suçu (AsCK m. 82)”, Ceza Hukuku Dergisi, Y. 10, Sa. 27, Nisan 2015.

DURAN, Gökhan Yaşar, “Askerî Ceza Hukukunda Amire veya Üste Fiilen Taarruz Suçu (AsCK m. 91)”, Ceza Hukuku Dergisi, Y. 9, Sa. 24, Nisan 2014.

ERDEM, Mustafa Ruhan, “Türk Ceza Kanununda Silah”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. VII, Sa. 1-2, Haziran – Aralık 2003, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/7_tam.pdf, Erişim Tarihi: 11.08.2015 (Numaralandırma alınan çıktı üzerinden yapılmıştır).

ERDEM, Mustafa Ruhan, “Türk Ceza Kanununda Silah”, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 7, S. 1-2, (Ankara, Haziran – Aralık 2003).

EREM, Faruk, Ceza Hukuku Hususi Hükümler, C. 2, Ankara 1968.

FIDLER, David P., “The International Legal Implications of ‘Non-Lethal’ Weapons”, Michigan Journal of International Law, Vol.21, 1999.

GÖÇER, Serdar, “Silah Kavramı ve Hukuki İncelemesi”, www.toplum-salbilinc.org/forum/index.php?topic=8673.0, Erişim Tarihi: 01 Kasım 2015.

GÖKCEN, Ahmet, “Kamu Barışına Karşı Suçlar (m. 213-222)”, www.ceza-bb.adalet.gov.tr/makale/118.doc, Erişim Tarihi: 20.11.2015.

GÖZÜBÜYÜK, Abdullah Pulat, “Silah ve Silâh Sayılan Aletlere Dair Temyiz İçtihatlarının Tahlili”, Ankara Barosu Dergisi, 1955, Sayı 6.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.565c0d5163fa88.95466962, Erişim Tarihi: 24 Kasım 2015.

<https://nukleer.wordpress.com/2-radyoaktif-madde-nedir/>, Erişim Tarihi: 20.11.2015.

İŞIKLAR, Celal, Türk Silahlı Kuvvetlerinde Nöbet, Ankara 2006.

KARDAŞ, Ümit – **ÇINGİ**, Mehmet, Askerî Ceza ve Ceza Yargısı, İstanbul 2001.

KEÇELİOĞLU, Elvan, “Ceza Hukukunda İctihadın Sınırı, Yorum ve Kıyas, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Y. 3, Sa. 11, Ekim 2012.

KELEP PEKMEZ, Tuba, AİHM İctihatları Bağlamında Türk ve Anglo Sakson Hukukunda Kolluğun Silah Kullanma Yetkisi, İstanbul 2015.

KOCA, Mahmut – **ÜZÜLMEZ**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 2. Baskı, Ankara 2015.

KOÇ, Cihan, Notlu, Açıklamalı, İctihatlı, Örnekli, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliği, Askerî Ceza Kanunu, Disiplin Mahkemeleri Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu ve İlgili Mevzuat, Gözden Geçirilmiş 11. Baskı, Ankara 2009.

LÜLECİ, Turgut / **ÖZBAKAN**, Hulusi, Askerî Yargı İle İlgili Kanunlar ve İctihatlar, Ankara, C. II, 1973.

ÖZBAKAN, Hulusi, İctihatlı, Gerekçeli, Notlu, Açıklamalı, Askerî Ceza Kanunu, Ankara 1990.

ÖZBEK, Veli Özer – **KANBUR**, Mehmet Nihat – **DOĞAN**, Koray – **BACAKSIZ**, Pınar – **TEPE**, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2014.

ÖZBEK, Veli Özer, Yeni Türk Ceza Kanununun Anlamı Genel Hükümler (Madde 1- 75), 3. Baskı, C. 1, Ankara 2006.

ÖZGENÇ, İzzet, Türk Ceza Kanunu Gazi Şerhi (Genel Hükümler), Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığı, 3. Bası, Ankara 2006.

PARLAR, Ali – **HATİPOĞLU**, Muzaffer, Türk Ceza Kanunu Yorumu, 1. Cilt, 2. Baskı, Ankara 2008.

POLAT, Halil, “Genel Güvenliğin Tehlikeye Sokulması Suçu ile Bu suçun Diğer Suçlarla İçtimai”, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, Nisan 2010, Sa.1.

SAVAŞ, Vural – **MOLLAMAHMUTOĞLU**, Sadık, Türk Ceza Kanununun Yorumu, 2. Cilt, Seçkin Yayınevi, Ankara 1995.

SONAY EVİK, Vesile, “Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu”, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Hukuk Araştırmaları Dergisi, özel Sayı, Prof. Dr.Nur **Centel**'e Armağan, Y. 2013, C. 19.

TAŞKIN, Rıfat, Askerî Ceza Kanunu Şerhi, Ankara 1941.

TEZCAN, Durmuş – **ERDEM**, Mustafa Ruhan – **ÖNOK**, R. Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, Güncellenmiş 12. Baskı, Ankara 2015.

www.osmanlicaturkce.net/113892/teslim-i-silah-etmek, Erişim Tarihi: 20 Kasım 2015.

YILMAZ, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Genişletilmiş 5. Baskı, Ankara 1996.

YÜKSEKDAĞ, Zehra Nur – **BEYATLI**, Yavuz, “Kefir Mikroflorası ile Laktik Asit Bakterilerinin Metabolik, Antimikrobiyal ve Genetik Özellikleri”, Orlab On-Line Mikrobiyoloji Dergisi, Y. 2003, C. 1, S. 2, s. 49-69, www.mikrobiyoloji.org/pdf/702030203.pdf, Erişim Tarihi: 20 Kasım 2015.

